

SAMOBORSKE NOVINE

organ Socijalističkog saveza radnog naroda grada i kotara Samobor

Broj 1

Samobor, 1. siječnja 1954.

God. III.

Samoborsko gorje zimi

Sretna Nova 1954. godina!

U novu godinu . . .

Osvrnemo li se letimično na rad i uspjehe, koje smo u bilo kojoj grani imali u prošloj godini, vidimo da oni nisu maleni. Vidimo, da i rezultati nisu sami od sebe došli, već je to djelo zalaganja i napora naših radnih ljudi, koji su izgradnju naše socijalističke stvarnosti započeli i ostvaruju naporom i znojem. Svojim znojem i svojom svijesti grade oni nove odnose, koji sve više poprimaju oblik, za kakvim naši narodi teže. Sve se više osjeća širina učesća sve većeg i većeg broja naših ljudi, — počam tamo od radničkog samoupravljanja, zborova birača, sjednica NO-a kotara i općina, savjeta i komisija. Na svakom koraku vidimo skupove, kako rješavaju pitanja, koja zasjecaju u život naših ljudi, a pojedinačne samovoljne odluke sve su rjeđa pojava, te se ne ispoljavaju iznad demokratskih i jedino pravilnih formi rada.

Svjesno odlučuju i rade naši radni ljudi, jer su danas već potpuno na čisto, da sve što rade sebi rade — u svojoj radnoj državi

Kada bismo sada počeli nabrajati samo najvažnije, što smo prešli i obavili u prošloj godini, vidjeli bismo kako je svestran i širok, bogat i pun bio naš život i rad u kotaru Samobor.

U prošloj godini imali smo i nama dragih momenata, kao što je na pr. posjet Maršala Tita 2. svibnja da proslavi praznik rada u Samoboru i njegov dolazak u restauraciju »Lavicu« među naše građane, pa njegova šetnja našim Anindolom prema Starom gradu. Taj događaj uzbudio je i razveselio sve naše građane i dugo će se to očuvati u uspomeni svih ljudi, koji još i danas sa uzbuđenjem i ušitom govore o susretu sa Maršalom Titom.

Kada se dalje osvrnemo na rad i djelatnost masovne naše organizacije Socijalističkog saveza radnog naroda, vidimo da je aktivnost bila daleko veća od prošlih godina.

Početak godine održano je niz godišnjih sastanaka u skoro svim organizacijama, gdje su izabrani novi odbori, koji su kasnije bili pokretači rada na političkom i prosvjetnom polju. Na konferencijama izabrani su delegati za kotarsku konferenciju, delegati za Kongres SSRN Hrvatske i Jugoslavije.

U toku svibnja održavani su ponovni sastanci SSRN, gdje se vodila diskusija o novom Statutu SSRN i drugo.

Kroz ljeto, zbog poljoprivrednih radova, nije bilo naročite djelatnosti. No u jesen su organizacije SSRN i SK izvršile veliki zadatak, kada su započele sa političkom djelatnosti uoči izbora za Saveznu skupštinu, Sabor NRH i Vijeće proizvođača. U tom predizbornom razdoblju održana su skoro u svim selima po 3 sastanka. Ta dobra predizborna priprema dala je ploda, što se odrazilo u izlasku birača na birališta. Na te izbore, koji su bili jedni od najdemokratskijih, birači su najsvjesnije izvršili svoju dužnost.

U izbornoj kampanji palo je niz korisnih prijedloga, za čije ostvarenje treba da se bori SSRN.

Na pr. neki od tih prijedloga bili su: produženje pruge do Grdanjaca, izgradnja bunara u selima Manja Vas, Mala Jazbina i dr., dalje naročiti prijedlozi za izgradnju domova u Otoku i Braslovju. Tamo sam narod traži minimalna sredstva od Din 100.000, dok će ostalo sami dati, jer vide i osjećaju potrebu za domom, koji bi im omogućio njihov kulturno-prosvjetni napredak, kao i sastajanje i dogovaranje. Ta okolnost rodila je eto potrebu za malim domom, pokrenutu od naroda. Nije to više ono, kako je u prošlosti bilo, da se dom nameće odozgo i to ogromnih veličina, već je to želja naroda odozdo, koji danas vidi u svom domu svoju životnu potrebu.

Prije iznošenja podataka o radu sindikata, privrede, socijalnog osiguranja i t. d. osvrnut ćemo se letimično na važne događaje u našem kotaru, koji su značajni za našu aktivnost i naše uspjehe i koji su ostali u sjećanju naših radnih ljudi, a o njima je pisano i u našem listu.

To je bio popis stoke u siječnju, zatim popis stanovništva 31. ožujka, dvije izložbe likovnih umjetnika, uređenje parkova, posjet esperantista i smotra narodne pjesme i plesa u Anindolu, ponovno izlaženje »Samoborskih novina«, plenum muzealaca, veliki izlet zagrebačkih pionira, planinarska proslava, veliko rajonsko vatrogasno takmičenje, proslava »Chromosa«, posjet slavista, omladinska smotra, smotra Saveza KPD i t. d. Posebno će nam ostati u sjećanju oni nezaboravni dani u listopadu, kada su naši narodi pokazali jednodušno jedinstvo u svojim ogorčenim protestima protiv nepravde odluke Amerike i Engleske od 8. X. 1953. o predaji Zone »A« STT Italiji, do koje predaje nije ipak došlo

— zahvaljujući upravo tom jedinstvu naroda i državničkoj sposobnosti najvećeg sina naše zemlje, voljenog druga Tita. U odlučnim časovima uvijek snažno i jedinstveno progovori naš narod i drug Tito i učine ono, što treba i kako treba.

SINDIKAT

U našoj državi, gdje je radnička klasa na vlasti, sindikalna organizacija — kao najmasovnija organizacija radnika i službenika — naročito sada, kada odumiru državne funkcije u upravljanju privredom, prima na sebe velike i složene zadatke. — Sindikalno vijeće djeluje na podružnice i narodnu vlast kao predstavnički organ sindikalnih organizacija, da se na svim sektorima djelatnosti provodi izgrađena politika sindikata. To su pitanja: radničko upravljanje, tarifna politika, kulturno-prosvjetni rad i ekonomsko obrazovanje, socijalno osiguranje, društveni plan, zaštita rada, izbori za radničke savjete i vijeća proizvođača, uposlenje, fiskultura, odmor i dr. Vijeće je na svojim sastancima zastupalo kod rješavanja svih tih pitanja naprijed izraženu politiku sindikata.

Jedna od najvećih dužnosti sindikalne organizacije jest stvoriti od radnika stvarnog upravljača svog poduzeća, a to znači ekonomsko obrazovanje. Do sada nisu uspjela centralizirana ekonomska predavanja. Stoga je Vijeće organiziralo, da se od siječnja 1954. održavaju tečajevi ekonomskog obrazovanja u poduzećima. Raspored tema i predavanja prepušten je podružnici prema konkretnim primjerima dotičnog poduzeća, pa će programi biti različiti u svakom poduzeću, ali se time ne isključuje nužnost izučavanja općih principa ekonomskih nauka. O tome se sada raspravlja u poduzećima, a podružnice su uglavnom načinile program rada.

PRIVREDA

»Chromos« je proširio pogon i nabavio nove strojeve.

»Fotokemika« je izgradila nove zgrade i 90% novih strojeva izradila u vlastitoj radionici.

Tiskara »Prosvjeta« je nabavila veliki stroj. Tvornica »Kristal« usvojila je nove proizvode i proširuje pogon.

Tvornica čarapa izgradila je nove kancelarije i nabavila nove strojeve.

Ugostiteljsko poduzeće izgradilo je modernu kuglanu.

U »Vetserumu« pripremili su proizvodnju novih seruma.

U Tvornici »Vladimir Bakarić« počeli su ove godine s proizvodnjom Diesel-motora i naglo proširuju proizvodnju.

»Trudbenik« je počeo proizvoditi montažne kuće.

KOMUNALNA DJELATNOST

Stavljena je pod krov novogradnja za Narodnu školu u Pavučnjaku.

Izgrađena je montažna kuća za Narodni odbor općine Poklek i za stanove službenika, ali još nije montirana na licu mjesta uslijed naglog nastupa zime.

Izvršene su dogradnje i veći popravci na školama: Rakitje, Sv. Nedjelja, Kerestinec, Strmec, Noršić selo, Grdanjci, Rakov Potok, Mirnovec i Farkaševac.

Pristupilo se predradnjama za izgradnju zgrade NOK-a.

Na putovima II. i III. reda izvršeno je — uz dobavu potrebnog materijala za tekuće održavanje istih — i izgradnja: 4 potporna zida i 2 nova mosta, te popravci na modernom kolovozu u dužini od 350 metara.

GRAĐEVNA DJELATNOST U GRADU SAMOBORU

Ta je djelatnost bila u 1953. vrlo jaka, što se vidi iz slijedećih podataka:

Izdano je 39 građevinskih dozvola za stambene i tvorničke zgrade, 12 za adaptacije, 2 za dogradnje i 8 za gradnju betonskih ograđa.

Od 26 stambenih zgrada podignuto je pod krov 20, dok će ostale biti dovršene u 1954. — Vrijednost podignutih, adaptiranih i dograđenih zgrada, te betonskih ograđa iznosi 124.500.000 dinara. — Najvažnija je bila izgradnja stambenih objekata, jer se time može riješiti stambeno pitanje na području NO-a gradske općine Samobor. B. H.

ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

Dne 27. XI. 1952. održana je konstituirajuća sjednica Zavoda. Tada je socijalno osiguranje prešlo iz redovne i neposredne nadležnosti državne uprave na novu samostalnu ustanovu, osnovanu na načelu samouprave.

Na 22 sjednici Izvršnog odbora riješeno je niz pitanja: odobrenja i produženja bolovanja, kupališna i klimatska liječenja, novo samostalno donošenje rješenja o mirovini i invalidnini osiguranika, pravilna organizacija službe socijalnog osiguranja, a napose pravilno korištenje zdravstvene zaštite, velika pažnja naplatne službe i kontrola isplata. — Postignuti su dobri i zadovoljavajući uspjesi.

Na području Zavoda ima danas 78 poduzeća, ustanova, zadružnih i društvenih organizacija sa 3736 osiguranika; privatnih poslodavaca 141 sa 285 namještenika i 6 samostalnih (advokati). Ovamo treba pribrojiti uživaocce mirovina i invalidnina, kojih ima 480.

Zavod ima prošireno poslovanje i prema tome velike i odgovorne zadatke.

Primljeno je na rješavanje 112 mirovinskih zahtjeva, 86 prijava nesretnih slučajeva na poslu, 1266 prijava za dječji dodatak, 130 prijava za klimatska i kupališna liječenja. — Većina je tih predmeta riješeno.

Težak zadatak Zavoda jest naplata dugovanja privatnih poslodavaca, koja iznose 1.593.937 + 121.230 Din (razdoblje 1948.—1952.).

Zavod vrši stalan pregled poslovanja iz djelatnosti socijalnog osiguranja po poduzećima, ustanovama, zadružnim i društvenim organizacijama. — Do danas su pregledana sva poduzeća, osim 10, od kojih ima 5, koja će se pregledati po nadležnim organima, jer su njihova sjedišta izvan teritorijalne nadležnosti ovog Zavoda. — Izvršenim pregledom od 1. I. do 30. XI. 1953. ustanovljeno je neprikladnih i nepravilnih isplata ukupno 14.167.403 Din, od čega je vraćeno Zavodu (ili naknadno opravdano ispravama) 12.356.304 Din. Prema tome ostalo je nenaplaćeno ili neopravdano 1.811.099 Din.

Radi daljeg proširivanja kruga osiguranika, dalje decentralizacije socijalnog osiguranja i približavanja osiguranika osnovana je Filijala u Bregani 16. XI. 1953., koja će obuhvatiti osiguranike NO-a općine Bregana i Poklek (Budinjak). Na Filijalu u Bregani otpast će današnjih 1079 osiguranika.

Ovaj je prikaz sastavljen ukratko na temelju iscrpnih izvještaja Zavoda, koji su tako opširni, jer je i poslovanje opširno, pa se u jednom broju ne mogu štampati u cijelosti.

ŠTO JE UČINJENO NA POLJU POLJOPRIVREDE

U toku 1953. poduzete su na području kotara Samobor neke značajne mjere. Kotarska veterinarska stanica poduzela je mjere za suzbijanje stočnih zaraznih bolesti: cijepjenje svinja protiv svinjske kuge i vrbanca, cijepjenje peradi protiv kuge i kolere, a naročito je učinjeno mnogo na suzbijanju tuberkuloze kod goveda, te cijepjenje goveda protiv bedrenice.

Obzirom na veliku zaraženost naših voćaka sa kalifornijskom štitarom uši, vršena je propaganda preko poljoprivrednih zadruga za čišćenje i zimsko štrcanje voćaka, pa je tokom prošle zime i proljeća poštrcano oko par hiljada voćnih stabala na području općina Samobor, Galgovo i Sv. Nedjelja.

Nadalje je vršeno suzbijanje »Krupirove zlatice«, koja se u ovoj godini pojavila na nekoliko mjesta na području kotara, pa je NO kotara podijelio besplatno oko 700 kg prašiva »Pantakana« i »Bentoksa« za suzbijanje ovog štetnika. Vršena je također propaganda na suzbijanju »Viline kose« (grinta) na djetelištima. Suzbijanje je vršeno štrcanjem 3% otopine »Kreozana«.

U pogledu unapređenja stočarstva uvedeno je javno licenciranje rasplodnih grla po narodnim općinama. Licenciranje je vršeno po stručnoj komisiji i birana su samo najbolja grla, koja mogu podmiriti tek 50% potreba, naročito kod goveda. Stoga su nabavljena preko zadružnog sektora 2 rasplodna bika simentalske pasmine, koji su dani na njegu i čuvanje članovima zadruge. Kako je stočarstvo tokom prošlog rata jako stradalo na području našeg Kotara, to je potrebno još mnogo toga učiniti za njegovo unapređenje, da bi postigli predratno stanje u kvantitativnom i u kvalitativnom pogledu.

Obzirom na činjenicu, da će se u 1954. god. dati prioritet unapređenju poljoprivrede, to je NO kotara stavio u svoj budžet potrebne kredite.

PLODAN RAD KOTARSKJE AMBULANTE

Drug dr. Mogut, kotarski liječnik u Samoboru, dao je nekoliko interesantnih podataka za čitaoce »Samoborskih novina« po kojima je glavna karakteristika te važne zdravstvene ustanove u odnosu na 1952. u tome: što je u toku ove godine pro-radio Dječji dispanzer, u kojemu radi nova mlada

Novi sistem oporezivanja poljoprivrednih domaćinstava

Od 1. siječnja 1954. oporezovanje poljoprivrednih domaćinstava u našem kotaru vršit će se na bazi katastra, odnosno katastarskog prihoda, što stvarno znači, da se prihod od zemljišta bude utvrđivao prema površini, kulturi i kakvoći zemljišta (bonitetu i klasi), kako to propisuje Osnovni zakon o društvenim doprinosima i porezima.

Katastarski prihod je najrealniji i najobjektivniji pokazatelj prihoda kod jednog poljoprivrednog domaćinstva, jer se on temelji na stvarnim podacima, t. j. na površini, kulturi i bonitetu—klasi, u kojoj se dotično zemljište nalazi, i jer su njegovi podaci utvrđeni neovisno od ikakvih subjektivnih faktora, a dobiveni su na osnovu naučnih i znanstvenih istraživanja i podataka, te na taj način posebno utvrđeni za svaki katastarski (procjembeni) kotar.

Šta je katastarski prihod?

Katastarski prihod je novčana vrijednost srednjeg uroda, koji se dobije na jednom zemljištu uz uobičajeni način obrade u tome katastarskom (procjembenom) kotaru, po odbitku materijalnih troškova proizvodnje.

Srednji urod čine svi poljoprivredni proizvodi, koji se na tom zemljištu mogu proizvesti u normalnoj ekonomskoj godini.

Prema tome sadašnji katastarski prihod razlikuje se od prijašnjeg katastarskog čistog prihoda po tome, što se pri izračunavanju prijašnjeg katastarskog čistog prihoda uzimalo u obzir, osim materijalnih troškova obrade, još i vrijednost ljudske radne snage.

Materijalne troškove proizvodnje čine: količina utrošenog sjemena, gnojiva, rasada, sredstava za njegu bilja, količina stočnog rada, količina mašinsko-traktorskog rada, otpis od vrijednosti poljoprivrednih zgrada i alata (inventara) i t. d.

Prema tome katastarski prihod praktički znači: novčana vrijednost svih dobivenih proizvoda na jednom zemljištu, smanjenom za izdate materijalne troškove obrade.

Sve kulture u jednom katastarskom (procjembenom) kotaru (oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci i šume) raspoređene su prema vrijednosti i položaju zemljišta dotične kulture najviše u osam klasa (razreda).

Svaki katastarski kotar u pogledu klasiranja čini samostalno procjembeno područje, što znači da je utvrđena vrijednost istih kultura i istih klasa različita za svaki kotar.

Klasiranje svake pojedine parcele izvršeno je u 1914. godini uz veće nadopune i reviziju klasa i prihoda u 1929. godini.

Sve promjene, koje su nastajale na zemljištu, a utjecale su na izmjenu kulture ili promjenu boniteta tla zbog elementarnih nepogoda, redovno su održavane i provadane u katastarskim operatima i bile ponovno preklasirane na osnovu ranije utvrđenih spiskova uglednih zemljišta za svaku kulturu i klasu.

U cilju ustanovljenja sadašnjih stvarnih kultura na zemljištu kao i neevidentiranih promjera u vlasništvu, katastarski operati su bili suglašavani sa fiktivnim stanjem na terenu u vremenu od 1918. do 1952. godine. U tome vremenu nešto oko 120.000 matičnih parcela našega kotara bile su podvrgnute administrativnoj reviziji i za svaku pojedinu parcelu ustanovljena je sadašnja kultura, klasa kao i stvarni posjednik, saslušanjem svakoga posjednika i vršenom revizijom na terenu po katastarskim općinama.

Nakon ovako pomno izvršenog usklađenja na terenu svake pojedine parcele, pristupilo se sastavu i izradi novih katastarskih operata, sposobnih za obračun katastarskog prihoda.

Na ovim radovima stalno je radilo u vremenu od 4 godine 15 do 20 službenika pod stručnim nadzorom i rukovodstvom Ureda za katastar Samobor i Geodetske uprave NRH.

Novi katastarski prihod ustanovila je posebna komisija sastavljena od stručnjaka tokom 1952. i 1953. godine, te obračunala vrijednost uroda svake kulture i klase na bazi saslušavanja vlasnika pojedinih parcela, izvršenih procjena uroda po agronomu i prema statističkim podacima prosjeka 5-godišnjeg poslijeratnog i 10-godišnjeg predratnog uroda, a prema izdatim uputstvima Republičke, odnosno Savezne komisije za izračunavanje katastarskog prihoda.

Pri izračunavanju novčane vrijednosti uroda uzimane su u obzir cijene iz vremena veljača—rujan 1952. god., a radi ilustracije navode se neke najvažnije po 1 kg:

pšenica	20.2	dinara
kukuruz	13.2	„
ječam	17.9	„
krumpir	10.5	„
grah	32.3	„
sijeno livadsko	3.4	„
slama i kukuruzovina	2.—	„
jabuke	15.—	„
šljive	12.—	„
grožđe za reprodukciju	17.2	„
grožđe stolno	30.—	„
gnoj stajski	0.45	„
mlijeko po 1 l	17.—	„

Ustanovljen srednji urod svake kulture i klase obračunat je po gornjim cijenama i tako se dobivao bruto prihod. Isto tako po istim cijenama obračunati su i izvršeni materijalni troškovi obrade (sjeme, gnojivo i t. d.), dok se vrijednost stočnog rada utvrđivala na poseban način, a iznosila je prosječno po jednom radnom danu oko 250 dinara na jednu zapregu.

Ovako ustanovljeni i utvrđeni prihod za svaku kulturu i klasu čini ljestvicu katastarskog prihoda od biljne proizvodnje. Za kotar Samobor ustanovljena ljestvica je ovakva:

Kultura	K l a s a							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Katastarski prihod po jednom kat. jutru u dinarima							
Oranice	22.084	18.935	14.709	11.560	7.789	5.262	2.113	725
Vrtovi	138.074	109.465	88.078	69.037	45.212	32.361	—	—
Voćnjaci	33.883	26.862	21.614	16.942	11.095	7.941	—	—
Vinograd	92.287	69.192	55.372	41.552	32.278	23.094	13.820	6.910
Livade,	16.796	14.109	11.753	9.741	7.385	4.169	2.422	1.204
Pašnjaci	4.699	3.229	1.615	1.006	331	—	—	—
Šume	2.969	2.451	2.106	1.761	1.226	708	345	173

Na bazi gornje ljestvice prihoda dobijen je ukupan dohodak od biljne proizvodnje u kotaru.

Dohodak od stočne proizvodnje dobiven je na bazi stanja stočarstva prema popisu od 15. siječnja 1952. godine.

Da bi se ustanovio dohodak od stočarstva, potrebno je bilo ustanoviti vrijednost prirasta po jednom odraslom grlu, vrijednost dobivenog mlijeka i gnoja, a kao rashodi su uzeti troškovi održavanja i hrane stoke, amortizacije i lijekova, tako da je vrijednost prirasta kod jednog odraslog grla iznosila 5.106 dinara.

Kod svinja uzeto je, da dva i pol popisna grla čine jedno odraslo grlo, a vrijednost prirasta utvrđena je po jednom odraslom grlu (svinji) 10.075 dinara. Ovako je dobiven ukupan dohodak od stočarstva u kotaru.

Ako ukupan dohodak dobiven od stočarstva stavimo u omjer sa ukupnim dohotkom dobivenim od biljne proizvodnje onih kultura, koje svojim prirodom sudjeluju u ishrani stoke (oranice, vrtovi, voćnjaci, livade, pašnjaci i šume), dobit ćemo postotak, koji pokazuje u kojem odnosu stoji prihod stočarstva prema prihodu od navedenih kultura. Za kotar Samobor taj postotak iznosi 48.9%. Prema tome utvrđeni dohodak od biljne proizvodnje bit će uvećan kod svakog domaćinstva za 48.9% kod svih gornjih kultura, osim kulture vinograda.

Tako je konačno ustanovljen i obračunat ukupan dohodak od biljne i stočne proizvodnje za svaku pojedinu parcelu po domaćinstvima, a koji prihod čini ukupan katastarski dohodak i služiti će kao osnova za razrez poreza.

Ustanovljeni ukupni dohodak od biljne i stočne proizvodnje iznosi za kotar Samobor 233,580.993 dinara.

Struktura domaćinstava po visini dohotka u kotaru Samobor izgleda ovako:

- 3.285 domaćinstava, čiji se dohodak kreće do 30.000 dinara, ima ukupan dohodak od 45,139.629 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 13.741 din.
- 1.215 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 30.000 do 50.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 47,275.979 dinara. Prosjek po jednom domaćinstvu iznosi 38.910 dinara.
- 886 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 50.000 do 80.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 55,931.543 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 63.128 dinara.
- 468 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od

80.000 do 120.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 45,386.970 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 96.980 dinara.

5. 122 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 120.000 do 160.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 16,508.812 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 135.318 dinara.

6. 67 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 160.000 do 200.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 11,918.990 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 177.895 dinara.

7. 29 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 200.000 do 250.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 6,431.636 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 221.780 dinara.

8. 11 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 250.000 do 300.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 3,025.365 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 275.033 dinara.

9. 2 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 300.000 do 400.000 dinara, imaju ukupan dohodak od 646.709 dinara. Prosjek po jednom domaćinstvu iznosi 323.354 dinara.

10. 3 domaćinstava, čiji se dohodak kreće od 400.000 do 500.000 dinara, imaju ukupan dohodak

od 1,317.360 dinara. Prosjek po domaćinstvu iznosi 439.120 dinara.

Prosječni dohodak na jedno poljoprivredno domaćinstvo iznosi 38.367 dinara u kotaru Samobor.

Razumljivo je, da je velika prednost utvrđivanja dohotka kod poljoprivrednih domaćinstava na ovaj način, jer postiže apsolutnu ravnomjernost i objektivnost kod svakog domaćinstva, jer se bazira na istim realnim činjenicama za svakoga i podjednako, te ispravlja sve slabosti dosadašnjeg utvrđivanja dohotka.

Sada će svako poljoprivredno domaćinstvo moći samo sebi i unaprijed da odredi za svaku godinu visinu poreza, a ovaj način dat će najbolji stimulus povećanju proizvodnje, kako biljne tako i stočne, jer sav višak, koji proizvođač postigne boljim, marljivijim i intenzivnijim radom i jačim uzgojem stoke, koristit će samo neposredno proizvođaču.

Prema nacrtu nove Uredbe o porezu na dohodak, na osnovu utvrđenog ukupnog katastarskog dohotka plaćat će se:

- Osnovni porez i
- Dopunski porez.

Osnovni porez na dohodak se razrezuje po stopama, koje određuje Izvršno vijeće narodne republike svake godine unaprijed u granicama, određenim od strane Saveznog izvršnog vijeća.

Prihodi od osnovnog poreza pripadaju narodnoj republici.

Dopunski porez na dohodak se razrezuje po stopama, koje određuje narodni odbor kotara svake godine unaprijed.

Stope dopunskog poreza na dohodak su progresivne i one mogu biti različite prema kategorijama poreznih obveznika. Izvršno vijeće narodne republike propisuje minimalne i maksimalne iznose stopa dopunskog poreza na dohodak.

Prihodi od dopunskog poreza pripadaju kotaru. U cilju unapređenja i povećanja nekih kultura privremeno se oslobađaju poreza na dohodak prihodi od zemljišta:

- Koja su na dan stupanja na snagu ove Uredbe bila poljoprivredno neupotrebljiva, pa se izvanrednim troškovima učine upotrebljivim za vrijeme od 15 godina.
- Na kojima se zasade novi vinogradi i to:
 - Na vinogradarskom tlu sa domaćom vinovom lozom na odobroj podlozi — za 4 godine.

(Nastavak na strani 4)

Novi propisi

1. I. 1954. stupa na snagu novi Zakonik o krivičnom postupku. U njemu su mnoge promjene prema dosadašnjem zakonu. U jednom članku je nemoguće obuhvatiti sve te promjene, pa ćemo iznijeti samo neke i to one, koje su za upoznavanje građana od najpraktičnije vrijednosti. Često puta bilo je primjedaba od strane pojedinih građana, da njihova prava nisu bila po njihovom mišljenju u dovoljnoj mjeri zaštićena. Sada se daje mogućnost svakom takvom građaninu da sam zastupa tužbom svoja prava, koja su bila ugrožena krivičnim djelom. Prema čl. 60. novog Zakonika to se odnosi i na djela, koja se gone po službenoj dužnosti. Dužnost je javnog tužioca, ako ne nađe osnova za gonjenje tih djela ili obustavi gonjenje, da o tome obavijesti oštećenog i da ga uputi, da može sam preuzeti gonjenje. Oštećeni ima pravo da preduzme odnosno nastavi gonjenje u roku od 8 dana, od kada je primio obavještenje o tome. Tim prije može oštećena stranka da nastupi u ulozi tužioca kriv. djela, koja se gone po njegovom prijedlogu. To će biti slučaj naročito kod krivičnih djela lakih tjelesnih povreda. Date su veće garancije okrivljenom u mogućnosti formiranja njegove obrane. Već kod prvog saslušanja njemu se moraju predočiti djela, za koja se tereti i osnove optužbe. Okrivljenom se mora omogućiti, da se izjasni o svim činjenicama i dokazima, koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze, koji mu idu u korist. Već od prvog dana okrivljeni može da ima branitelja, koji mu pruža stručnu pomoć i u toku samog prethodnog postupka, t. j. isleđenja. Branitelj ima pravo da prisustvuje i radnjama u isleđenju i da razgleda spise. Jasno, da kod toga postoje mogućnosti i ograničavanja, kad je to u interesu pravilnog vođenja postupka. Mjere sigurnosti — pritvor i istražni zatvor — strogo su vremenski ograničene. Odmah kod prvog dana pritvaranja mora se izdati rješenje, protiv kojega okrivljeni ima pravo žalbe na Okružni sud. Organi, koji mogu odrediti pritvor, svedeni su na organe unutrašnjih poslova, suca kotarskog suda i suca istražitelja. Produljenje pritvora preko 3 dana može odobriti samo sudac kotarskog suda i sudac istražitelj. Isledne radnje mogu vršiti samo po zakonu ovlašteni organi. To su organi unutrašnjih poslova, sudac kotarskog suda i sudac istražitelj. Dakle, javni tužilac ne može više uopće provesti nijednu islednu radnju. On se pojavljuje samo u ulozi stranke. Time je dosljedno proveden princip akuzatornosti, jer se niti postupak ne može povesti bez zahtjeva ovlaštenog tužioca. Sve prijave primat će javni tužilac i tek na njegov zahtjev povest će se postupak. Međutim, u novom Zakoniku strogo je proveden princip legaliteta, što u ranijem Zakonu nije bio slučaj. Ovo načelo sastoji se u tome, da je javni tužilac dužan da započne gonjenje, kad je učinjeno krivično djelo, za koje se goni po službenoj dužnosti. Javnom tužiocu se dakle ne daje pravo da ocjenjuje, da li je shodno goniti neku oso-

bu. Kad utvrdi, da postoje zakonske pretpostavke za gonjenje, on mora goniti bez obzira na njegovo uvjerenje, da to ne bi bilo oportuno ili shodno. Treba napomenuti da ovaj Zakonik ima u sebi sve principe i odredbe Opće deklaracije o pravima čovjeka, koju je izglasala Generalna skupština OUN 10. prosinca 1948. Tim Zakonikom nastoji se do najveće mjere zaštititi ličnost čovjeka od bilo kakve samovolje ili nepravilnosti. Ako bi neka osoba i bilo zabludom oštećena ovim postupkom, Zakon daje ta-

U novu godinu . . .

(Nastavak sa str. 2)

liječnica dr. Regina Jungvirt — U rodilištu je u toku ove godine izvršeno 280 porodaja ili za 56 porodaja više u odnosu na 1952. Karakteristično je, da se selo u najnovije vrijeme mnogo služi tom važnom ustanovom, zbog čega je pao u lijepom postotku mortalitet novorođenčadi, a razumije se i porodilja, koje su stradale zbog nestručne intervencije kod porodaja. Nažalost, broj oboljelih je sve veći, pa su liječnici upravo preopterećeni brojem dnevnih pregleda, što im priječi temeljitiji pregled bolesnika, za koji rad je potrebno više vremena. Zbog toga upućuje se sve veći broj bolesnika na specijalne preglede u Zagreb, što izaziva kroz godinu dosta velik iznos za putne troškove i time poskupljuju troškovi liječenja.

Upravo je razlog sve većeg oboljenja u tome, što sami radnici ne koriste u dovoljnoj mjeri zaštitna sredstva, koja im stoje na raspolaganju i time se svakodnevno izvrgavaju raznim opasnostima, a liječnike s druge strane zadržavaju traženjem pomoći, koja se mogla sa malo dobre volje izbjeći. Kod suzbijanja socijalnih bolesti, naročito tuberkuloznih oboljenja, stanje zadovoljava, dok je s druge strane borba sa zaraznim oboljenjima mnogo teža, jer još uvijek narod koristi preventivne mjere, koje se poduzimaju u vidu zaštitnog cijepljenja svega oko 30%, što je zbilja daleko premalen postotak.

Za sada ambulanta po svom kapacitetu i stručnom osoblju svladava postavljene zadatke pod cijenu krajnjeg napora. Mnogo nas zadržavaju bolesnici sa prepisivanjem recepta, koje su im izdali privatni liječnici, kao da u državnoj zdravstvenoj službi nema liječnika specijalista. Ta okolnost je za

kvoj osobi pravo na odštetu. Po čl. 3. Zakonika ni jedna osoba, protiv koje je pokrenut krivični postupak, ne smatra se krivom, dok nije ta krivnja utvrđena pravomoćnom presudom. Međutim, time što ovaj Zakonik unosi mnoge demokratske tekovine, ne znači da će se ublažiti borba protiv počinitelja krivičnih djela. Dapače, ta će se borba morati voditi nesmanjenom upornošću, samo što će se stručnost organa gonjenja morati povećavati. U koliko će mjeri i sami građani pomoći pri suzbijanju kriminala, u toliko će se lakše uklanjati pojave kriminaliteta u našoj sredini.

Svi 9. I. na sportsku zabavu

osudu i sa tom praksom treba prestati. Za pravilno odvijanje zdravstvene službe bezuvjetno je potreban jedan automobil, koji bi bio stalno i isključivo na raspoloženju u te svrhe.

Predviđa se u 1954. daleko opsežniji rad, naročito u suzbijanju tuberkuloze otvorenjem antituberkuloznog dispanzera. U tu svrhu već su osigurane prostorije, samo je još potrebno nabaviti rentgen i dobiti liječnika specijalistu.

Pri svršetku treba naglasiti, da je ambulanta pojačana sa 2 mlada liječnika, pa rad teče bez nekih naročitih poteškoća, osim onih, o kojima je rečeno naprijed.

OBAVIJEST GRAĐANSTVU

Kako se u 1954. očekuje mnogo šira građevinska djelatnost od 1953., upozoruju se interesenti za gradnju stambenih zgrada na slijedeće:

Prije samog traženja građevinske dozvole treba podnijeti NO-u gradske općine Samobor jedan dopis, u kome će naznačiti, što žele graditi i na kome mjestu, t. j. da opišu gradilište i veličinu objekta. Komisija će razmotriti takav dopis i dati svoje mišljenje, pa će stranka unaprijed znati, da li može na izabranom gradilištu i izgraditi takav stambeni objekt ili ne.

Upozorenje se daje radi toga, jer su u 1953. stranke podnašale molbu i nacрте za građevinske dozvole bez prethodnog dopisa o opisu gradilišta i objekta, pa su im molbe bile odbijene, što je skopčano s nepotrebnim troškovima.

Spomenute dopise-podneške treba slati Narodnom odboru gradske općine Samobor — Komunalni odsjek.

Narodni odbor gradske općine Samobor

INVENTURA

Ovaj se mali i posve običan slučaj, sasvim naravno, nije dogodio u Samoboru, već negdje daleko . . . recimo — u Kini. A jer se dogodio u Kini, zapravo u jednoj tamošnjoj prodavaonici mješovite robe, onda se ta, što je i sasvim razumljivo, nipošto ne može nazvati »Hamorom« (ili kojim sličnim imenom). Nipošto! Ta se trgovina zove (i mora zvati) »Li — Tsung — Tai«.

U toj se, dakle prodavaonici upravo provodi godišnja inventura. Posao važan, a uslo i zabavan. Važan utoliko, što čovjek bar jedamput na godinu ipak mora znati na čemu je, a zabavan, što se kod toga u svakom času može naići na razna iznenađenja. Čas se spotakneš o kakav neočekivani višak, čas opet zapadneš u kavku rupu u obliku nekog manjka, koji je nastao — a vrazi ga znali kako je nastao. Posao je to, dakle, zabavan.

No u našem se slučaju ne radi o takvoj inventuri. Tu sve teče kô po loju. Nema tu ni viška, ni manjka. Sve je uštmano, kao dobro uštmana violina. Posao odmiče glatko i podsjeća na dobru premijeru, kojoj je prethodilo nekoliko savjesnih generalnih pokusa.

Inventuru provodi prodavački tercet ove prodavaonice (»Li — Tsung — Tai« zove se ona, kako već rekosmo), a sastoji se od poslovođe, Kineza Miška, njegova zamjenika i pomoćnika Kineza Jože i blagajnice Fanike, koja zapravo i nije Kinez, već Kineskinja ili Kinezica. Taj kineski prodavački trojst, koji je u ovom času komisija, nabraja, zbraja i sve redom upisuje.

Konačno stupe ta trojica i u stražnju prostoriju, koja je služila kao malo, priručno skladište, a usput i kao uredovnica poslovođe, u kojoj bi on po koji put, uveče, obračunavao s blagajnicom. (Dnevni utržak, dabome, da me se ne shvati krivo). I u toj maloj prostoriji, sasvim na dnu jednog pretinca, naiđoše oni na jednu punu i zapečaćenu bocu vina, koja se tu, sirotica, sama, bez društva, tko zna koliko već vremena dugočasila. Tko ju je i kada ovamo donio, ovdje je spremio i zaboravio, to, dabome, nitko ne zna.

Gledaju Kinezi u tu bocu, i kao da se svaki za sebe nečemu domišlja.

— Bi ju zapisala? — Prekine, napokon, Fanika šutnju.

— To se zna! — odluči Kinez Miško i dohvati bocu, da joj odredi vrstu, ali na boci ne bijaše etikete, davno se već odlijepila i negdje nestala.

— Belo je, — veli Kinez Joža, — to bu graševina.

— Nebu, — zavrti glavom Miško i postavi bocu pred svjetlo — to bu rizling!

— Em je to vurst!

— Vraga je vurst! Graševina je jeftinejša, a rizling skuplješi. Ni to samo tak. Tebi je lahko, ti si poslovođa, ali ja odgovarjam. Ja sem svesten i ne dopušćam, da bu poduzeće kaj kvarno. Ja velim, da je to rizling.

— Nigdar bil! Bogme je to graševina.

Sada se Kinez Miško naljuti.

— Čekaj, taki bum vidli, — reče, pa odčepi bocu i nagne.

— Rizling je, to se zna. Na, probaj! — i doda bocu Joži.

Nagne i drugi Kinez bocu i nasmije se:

— Tak je, kak sem ja rekel: graševina.

— Ti vrag i tvoj požirak fališni, to da je graševina? Daj sim!

Pa ponovno dohvati bocu i gutne.

— Rizling je, rizling. Kaj sem ga, morti, jednu popil?

Ali onaj drugi ne popušta. Graševina je.

I tako je boca nekoliko puta zaredala od Kineza Miška do Kineza Jožeka, a svaki je od njih tvrdokorno ostajao pri svojoj tvrdnji.

— No, — javi se sada i Kinezica Fanika, — rećite već jemput, kaj bi zapisala?

Oba se Kineza pogledaju. Boca, koja se u tom času nalazila u Miškovoju ruci, bila je već sasvim prazna.

— Hmm . . . niš, — veli Kinez Miško — piši Fanča: jedna prazna flaša od sedam decil MIM

Novi sistem oporezivanja . . .

(Nastavak sa strane 3)

b) Na kamenitom ili pjeskovitom tlu sa domaćom vinovom lozom na odobrenoj podlozi — za 10 godina.

c) Na živom pjesku sa nekalemljenom ili kalemljenom vinovom lozom na odobrenoj podlozi — za 20 godina.

3. Na kojima se zasade novi voćnjaci i to:

a) Šljivom požegačom ili jabukama i kruškama pretežno jesenjim ili drugim plemenitim voćem — za 3 godine.

b) Orasima, bademima i lešnicima — za 10 godina.

4. Koja se pošume po uputstvu i pod nadzorom nadležnih organa — za 20 godina.

Oslobođenja teku od 1. siječnja naredne godine po ispunjenju uslova za oslobođenje.

Isto tako Uredba predviđa i regulira način otpisa poreza zbog elementarnih nepogoda kod oštećenih kultura.

Porez na zemljište tereti ono domaćinstvo, na kome je isto zemljište upisano u katastarskim operatima.

Nova porezna obaveza nastaje od 1. siječnja naredne godine, nakon što je promjena koja se odnosi na to zemljište provedena u katastarskim operatima.

Toga radi, razumljivo je, da svako pojedino domaćinstvo treba srediti svoje posjedovno stanje u katastru i nastoji provesti sve promjene, koje nastaju uslijed raznih privatno-pravnih poslova i ugovora, a odnose se na njegov posjed. H

Učenici u privredi a ne šegrta

Forme našeg rada s omladinom u mnogome ovisе od toga, u kakvim općim uslovima one djeluju. Način rada s omladinom, danas, kao i krug problema o kojima se diskutira, u mnogo slučajeva ostaje kod nekih isti, iako su se uvjeti u mnogo čemu bitno izmijenili. Opće je poznata činjenica, da se forme organizacije, a samim tim i način rada i problemi koji se postavljaju, mijenjaju uporedo s razvitkom socijalističkih društvenih odnosa. Tako su se na pr. bitno izmijenili uvjeti rada Narodne omladine u industriji. Na selu se mnogo toga od Oslobođenja do danas promijenilo.

Ima još jedno područje, gdje su se također uslovi rada znatno izmijenili, a naša je organizacija do danas propustila da iz tih uslova izvuče jedan za sebe važni zadatak. Naime, radi se o brizi za učenike u privredi. Kod nas postoji niz zakonskih propisa, koji reguliraju položaj, pravo i obaveze učenika u privredi. Međutim, događa se i to, da se pojedini rukovodioci privrednih poduzeća i privatni obrtnici ne pridržavaju tih zakonskih propisa. O tome samo nekoliko primjera.

Prije svega treba ukazati na preopterećenje učenika u privredi za vrijeme izučavanja zanata. Dnevno su opterećeni 10 do 12 sati intenzivnog rada. Poslije toga oni ne mogu da posvete pažnju svom političkom i kulturnom uzdizanju. Tu leži glavni uzrok, što je društveni i politički život u toj školi daleko slabiji, nego kod omladine drugih škola (osmoletke i automehaničke škole), iako je i ta omladina prilično opterećena nastavnim programom. Kadrovi, koji trebaju da uče stručno, takvi su u mnogo slučajeva, da ne mogu dati onaj kvalitet i one rezultate, koji su potrebni tim učenicima u današnjem stupnju društvenog razvitka.

Postavlja se pitanje: Što može naučiti učenik i kako će on postati danas sutra majstor kod bravara Dragutina Celižića iz Samobora, koji više radnog vremena utroši u gostionici nego na radu u radionici uz učenika; ili: koliko i što će naučiti učenik kod bravara Jure Rubinića iz Samobora, koji prepušta učenika još nedovoljno iskusnim pomoćnicima, a on se šeće po gostionicama. S druge strane bilo je, a još i danas imade takvih slučajeva u privrednim poduzećima, da se učenici zapošljavaju na sporedne ili pomoćne poslove, preko kojih majstori dolaze do većih normi, a time i većih zarada. Takvi slučajevi su se događali u tvornici »Trudbenik« Bregana. Međutim, sa raznih strana nedovoljna stručnost učenika tumači se premalim vremenom praktičnog rada, a izlaz traži u njegovom povećanju na račun teoretskih sati u školi. Ovakvo tumačenje u potpunosti smatramo pogrešnim. Izlaz treba tražiti u boljoj organizaciji praktičnog rada u okviru vremena, koje je za to određeno. U mnogo slučajeva majstori ne posvećuju dovoljno pažnje naukovanju učenika, pa ni njegovom pravilnom odgoju. Naše je mišljenje, da bi trebalo u privrednim poduzećima, gdje postoje mogućnosti, osnovati posebne radionice, u kojima bi se postigli bolji rezultati na stručnoj izgradnji učenika.

Ima i takvih majstora i obrtnika, koji uzimaju kao mjerilo života i rada današnjeg industrijskog i zanatskog mladog naraštaja one uslove, pod kojima su oni »šegrtovali« i živjeli. Oni trebaju jednom zauvijek znati, da se načinom odgoja omladine iz doba »šegrtovanja« ne mogu služiti u ovom društvu. Nastavnički kadar u školi bori se dovoljno da dađe onaj kvalitet znanja, koji je potreban učenicima u privredi u današnjem stupnju razvitka socijalizma u našoj zemlji. To ne znači, da kod njih ne postoji nedostatak i propusta, kojima u buduću trebaju posvetiti više pažnje. Naše je mišljenje da bi trebalo biti više suradnje između nastavnika u školi i majstora iz privrednih poduzeća i privatnih radionica. Događilo se i to, da jedan nastavnik naziva učenika hulja, što je za svaku osudu.

Uvjeti, pod kojima učenici u privredi rade, također većinom ne zadovoljavaju. Eksploatacija učenika pojavljuje se u pretjeranom prekovremenom radnom vremenu, tako da učenik u privredi kod pojedinih obrtnika (to se u privrednim poduzećima ne događa) radi po 6 pa čak i po 8 sati. Jasno da takav učenik ne može posvetiti dovoljno pažnje učenju u školi, ni svom političkom i kulturnom uzdizanju. To se konkretno događa kod privatnih obrtnika Ivanjšćak Ivana, stolara i Križetić Barice, krojačice iz Samobora, a ima i takvih slučajeva, da učenici kod Mihelića postolara iz Vrbovca i još nekih iz Samobora rade i do kasno u noći, a u jutro se rano dižu na rad, neki rade čak i na državne blagdane i nedjelje. Tako su učenice kod već spomenute Križetić Barice iz Samobora radile 30. studenoga, kada naši narodi slave Dan Repu-

blike. Ujedno je ista krojačica bila najviše protiv toga, da učenici u privredi u slobodno vrijeme rade fiskulturno igralište za svoje potrebe. A nama se nameće pitanje: Zašto ista nije i protiv toga, da joj učenica ne čisti cipele i prekovremeno radi čak 30. studenoga — na Dan Republike.

U posljednje se vrijeme ovo stanje donekle kod nekih privatnih obrtnika popravilo, ali još uvijek ne zadovoljava. Za prekovremeni rad učenici ne primaju nikakvu veću nagradu ili plaću, te se time odbija svaka teorija, da učenici žele raditi, jer dobivaju za to nagrade. Tako bi se toga puno moglo nabrojiti: kako, koliko i što će naučiti učenici i što sve rade kod pojedinih privrednih poduzeća i privatnih obrtnika.

Nasuprot ovima ima i takvih, ali vrlo mali broj privatnih obrtnika, koji se pridržavaju principa socijalističkog naukovanja i odgoja učenika u privredi. To su Novak Roko, krojač, i drugi. Higijenski uslovi rada i materijalni činioci za život (hrana, spavanje i t. d.) su kod nekih vrlo loši. Bilo je slučajeva, da su učenici spavali na sjeniku (šta-glju). Takav slučaj dogodio se kod Jure Noršića, bačvara iz Samobora. To se stanje također u posljednje vrijeme popravilo.

S druge strane uočili smo, da neka poduzeća i privatni obrtnici, a pogotovo roditelji ne vode u opće nikakvu brigu o svojim učenicima, što se tiče njihovog napretka u školi. Ima pojava, da im se ne osigurava ni osnovni školski pribor, te učenici, jer nemaju mogućnosti da ga nabave, dolaze u školu bez olovaka, tinte, crtačeg pribora, a da ne govorimo o knjigama. Jedino možemo istaći lijep primjer Gradskog obrtnog poduzeća u Samoboru, koje je za svoje učenike nabavilo papuče za fiskulturnu i knjige. U ovaj primjer treba da se ugledaju ostala poduzeća, a isto tako i privatni obrtnici. Isti-

na, da postoji dosta neispravnosti kod nekih učenika, o kojima smo do danas vodili malo računa. Tako na pr. ima učenika, koji se loše odnose prema svojim majstorima, obrtnicima, nastavnicima i t. d. Učenik Rubinić Branko i još neki izbjegavaju rad u radionici i besposleno lutaju po ulicama Samobora. Nisu rijetki slučajevi, da se neki učenici i loše ponašaju po ulicama i društvu, gdje se nalaze. Ovo se može riješiti samo time, ako učenici u privredi dovoljno i pravilno shvate svoje mjesto kao i ulogu u radionici, školi i uopće u društvenom životu naše zemlje. Tome svakako treba najviše pridonijeti buduća pravilna i veća briga za te učenike u privredi od strane onih faktora, koji su im dužni dati tu brigu (radionica, škola, narodna vlast, Narodna omladina, sindikat i t. d.).

Ostalom, sve takve i slične navedene slučajeve treba energičnom intervencijom narodne vlasti, sindikalnih i ostalih društvenih organizacija pravilno riješiti. Sindikalna organizacija obrtne komore u Samoboru do danas je na tome učinila vrlo malo. Naše je mišljenje, a s time će se i oni složiti, da ubuduće treba imati u centru pažnje veću brigu za učenike u privredi i da se bori protiv svih nesocijalističkih postupaka prema učenicima.

Obzirom na značaj i ulogu sindikata pozivamo sve sindikalne podružnice, da ubuduće rješavaju ove probleme i da usko surađuju sa organizacijom Narodne omladine.

Dužnost je naše Narodne omladine i njenog rukovodstva, da poradi zajedno sa ostalim odgovornim faktorima na uklanjanju svih nezakonitih postupaka prema učenicima u privredi i da se budućem industrijskom i zanatskom radniku osigura život, kakav danas u ostalim društvenim oblastima naše zemlje već postoji.

I najzad, treba biti svima jasno, da mi i naše društvo želimo socijalističkog učenika u privredi, a ne kapitalističkog šegrta.

Franjo Horvat, predsjednik
Kot. komiteta NOH-e Samobor

Nova školska zgrada u Pavučnjaku

Tko nije bio u školi Pavučnjak, teško će moći zamisliti tu školu. Stara je to zadržana kuća nekadašnje zadruge Botički, u kojoj je — zahvaljujući vjerojatno velikoj prostoriji u njoj — bila skoro četvrt vijeka škola u Pavučnjaku. Slamom je pokriva i svjedok prohujalog vremena. Učionica je u njoj miska i mračna, jer je osvjetljava sa tri strane 6 prozorčića. Na neravnom betonskom podu poridane su klupe, a u dva ugla krivih i izbočenih zidova stoje dva ormara. Stara četverouglasta krušna peć — iz učionice može se u njoj promatrati svjetlucanje vatre — dobro grije tu prostoriju. O uslovima za rad na toj školi ne treba puno govoriti. Kroz 23 godine rada ove škole službovalo je ovdje 20 učitelja.

Osnovana je 1930. Već se onda predviđalo, da škola u toj zgradi bude privremena. Izgradnja nove škole predviđena je u više budžetskih godina, a do njene izgradnje je došlo tek u studenom 1953. Bilo je, razumije se, raznih i opravdanih i neopravdanih razloga. Čitajući zapisnike sjednica školskog odbora i školsku spomenicu, izgradnja škole bio je najaktuelniji problem od njenog osnutka do danas. S time se krenulo 1940., kada su izrađeni i odobreni nacrti, a 1942. započeli su radovi. Iskopani su i djelomično betonirani temelji školske zgrade na zemljištu, koje je dala zadruga Botički. Od 1942.—1953. nastao je zastoj. Narod je i u tom razdoblju tražio pomoć. U 1947. skupljeno je 5.895 Din dobrovoljnih priloga, a 1949. dovezeno oko 10.000 zidnih opeka. Sve je to bilo premalo za početak radova. Uvijek su se pojavile poteškoće. Trebalo je pronaći nacrt ili dati napraviti nove, a zatim osigurati novčana sredstva. Neki mještani tragali su za nacrtima, ali bez uspjeha. To je uspjelo ove godine drugu Šešerincu nakon upornog traganja. Time je uklonjena jedna od glavnih smetnji. Premda je predviđen kredit za izgradnju škole u Pavučnjaku, ipak se 2.000.000 dinara moglo koristiti tek u drugoj polovici listopada 1953. Trebalo je u kratkom vremenu puno toga učiniti, kako bi se odobreni kredit što korisnije utrošio. Morao se pronaći sposoban stručnjak, koji će u kratkom roku organizirati izvedbu zamašnih građevinskih radova. Osim toga trebalo je nabaviti sav potreban materijal za gradnju. Izvedbu radova preuzeo je drug Ivan Celižić, koji se ugovorom od 5. XI. obavezao staviti zgradu pod krov do kraja ove godine. Radovi su počeli 9. XI. 1953. Odbor za gradnju uspio je nabaviti građevni materijal. Najteže je

bilo nabaviti cement, no tu nam je pomogao drug Prebeg da do cementa ipak dođemo. Obračali smo se često i Odjelu za prosvjetu i kulturu, koji nam je također pomagao. — Poslije 23 radna dana završeni su glavni zidarski radovi. Nije bilo zastoja niti jedan dan, niti zbog materijala niti zbog radne snage, a majstori su radili koristeći lijepo vrijeme do maksimuma. Izgrađena je škola sa dvije moderne učionice i dva učiteljska stana. Kada zgrada dođe pod krov, bit će utrošeno oko 2.500.000 dinara.

Narod školskog centra Pavučnjak pomagao je izgradnju škole dobrovoljnim radom i dovozom jednoga dijela građevnog materijala. Od 7. do 12. prosinca postavljena je krovna konstrukcija, a drugi tjedan bit će pod krovom nova školska zgrada.

Izvršeni su najveći i najteži radovi. Sada se nadamo u 1954. god. nastavku i potpunom dovršenju zgrade, kako bi školski rad započeo 1. rujna 1954. u novim prostorijama. Tome se danu veoma vesele djeca, a i sav narod ovog škol. centra. To će biti jedna od ljepših škola našega kotara, u kojoj će biti povoljniji uslovi za rad. Bit će to pogodno mjesto i za učitelje, koji se ne će tako često mijenjati. Sve će to povoljno djelovati na nastavu i na kulturno-prosvjetni rad uopće u ovom školskom centru.

Komisija je 19. XII. o. g. preuzela pod krov stavljenju zgradu; zidarske i tesarske radove.

Za brzo i solidno stavljanje zgrade »pod krov« zaslužni su: Građevinski odbor, majstor Celižić i narod školskog centra Pavučnjak, a najviše učitelj Narodne škole Pavučnjak drug Josip Gärtner. — Veliko razumijevanje pokazali su NO-i kotara i općine Galgovo. G. J.

PRODAJE SE ZIMSKI KAPUT gotovo potpuno nov za osobu srednje veličine. — Uпитati kod Srećka PANDIĆA, Samobor — Giznik.

Sretnu Novu godinu 1954.

svojim mušterijama i prijateljima
želi

MLIN

Ivan Bradač — Samobor

Samoborci u šali, priči i anegdota

NIKS KOST

Za vrijeme okupacije prodavao naš Joža lijevu svinjetinu. Gazdarica Ana u Perkovevoj ulici sva se sjajila od veselja, kako će zadovoljiti mušterije, jer je svinja bila zbilja na »visini«. No vrug je vrug! Došao uz domaće purgere i Svaba i zaželio se malo svinjskoga mesa. Naš Joža, kao uvijek vrlo ljubezan, podvorio je i unteroficira. Ovaj ga pri rastanku zapita:

»Vas kost?»

Prodavač se s pravom uvrijedio, jer nije uopće dao ni malo kosti, nego samo prvorazredno meso.

Još ga jednom zapita Svaba, a Joža je već dobrano nervozan uzeo meso u jednu ruku, a u drugu nož i tuče njime po mesu:

— Kakva kost, samo je to meso, niks kost . . .

Svaba veseo, što se namjerio na prijatelja odmah odbrusi:

— Tanke beste . . . zgrabi meso i kidne van.

Gospa Ana malo po tom zapitat će prodavača:

— A gde su penezi, Jožek?

— Vrug ga dal ter ga dal, rekel je: Vas kost, a ja sem mu odbrusil da kosti ni i samo je prešel, a meni natuknul tanke . . . Vrug ga zel z negovim tankim, a dal sem mu haš debelo . . .

PAZ OSNIVA NOVU SEKCIJU

Ispiti. PAZ nakon oduljega tečaja traži od sudionika znanje. Redaju se članovi jedan za drugim. Svi prolaze, jer drug potpukovnik nije tako strog. I tako se izredaše polaznici, no jednoga nijesu vidjeli. Našega Đu—ru. Sve se komeša. Za kaj on nejde, da i nega čujemo? . . . Drugi dobacuju neke podvale o Koreji i t. d. Konačno se ustanovilo, da naš Pazić nije trebao polagati javni ispit s razloga, što se unutar te organizacije osniva nova sekcija: podmornička. Tu će naš Đ. biti pročelnik. Za kaj? Vi to svi najbolje znadete, em gleda v dubinu, a ne kak gospon doktor v zrak . . .

UZ TEČAJ PAZ-a

„TIPA - TAPA - BRDOVEC . . .“

— Ti bora kako smo dobro organizirali. Tečajevi dobro napreduju — predavač je zadovoljan — svi su zadovoljni — uzbuđeno i važno govori naš Ivica.

— Da znate kak se je par njih zmotavalo da ne idu na tečaj.

Jedan je bio glumio gluhoga, drugi je mislio da je već prestar, treći je uvjeren da on kao vratar ne može dobiti zamjenu, četvrtoga muči zašto baš on a ne drugi, peta je pozvala u pomoć i nekoliko suza, povezanih sa malo glume, šesti: ipak smo mi to i jo, pa da ih se izjednačuje, osma se grozila: »Ne bum išla, ne bum, ja to ne morem, preteško mi je«. No ipak je dobro polazila tečaj.

Zgodan je bio naš građanin S. Vesela lica donosi predavaču uspješni dokument. Donosi mu liječničku svjedočbu, na kojoj se nabraja niz raznih oboljenja, tako da ga je predavač sa žaljenjem oslovio:

— No, zlato tatino, kaj si i nakon svih tih bolesti još uvijek živ?!

Tako je to bilo sa nekih 10 polaznika u početku tečaja. No ubrzo su uvidjeli da nema druge, nego se ozbiljno prihvatiti posla.

Predstavnik PAZ-a grada Samobora naročito im je podvukao ozbiljnost polaska i učenja. Nakon toga je preuzeo zadatak tečaja predavač.

Drug Kosta kao predavač podvukao je disciplinu polaska, disciplinu slušanja, disciplinu učenja, disciplina, disciplina, disciplina i strogost na svakom koraku. — Jer tko ne bude znao, taj će ići dalje na tečaj preko Save — i to pješke: »Tipa — tapa . . . Brdovec!«

Oho, što je to, pogledavaju se neki?!

I tako traje tečaj 2 mjeseca. Redaju se razne peripetije. Gluhi prve dane ne čuju, no kasnije im se vratilo sluh. Neki su trabunjali da ne mogu učiti, no i tu su nadmašili sami sebe i postali vrlo marljivi.

Za eventualno nemarne u pripremi je bilo: »Tipa — tapa . . . Brdovec«. Brdovec na tečaju, Brdovec u brijačnicama, Brdovec pri Milanu u klijeti, Brdovec uvijek u svakom razgovoru PAZ-ovaca. Stalno im šumi u glavama: »Tipa — tapa . . . Brdovec«. — »Zato učil!«

Osvane teško željkovani 13. prosinac, kada će pokazati znanje i kada će ispit pokazati, šta je tko naučio.

NEPOTREBNI ŠTRANI IZRAZI

Naši domaći ljudi često puta doista nepotrebno upotrebljavaju strane izraze, a da ne znaju, kako se izgovaraju i kamo spadaju. Tako danas mogu reći, da je inače važni zidar (koji mi je zadao mnogo straha i trepeta) opet stao upotrebljavati fraze, koje mu nikako ne priliče.

Dao je na pr. svome bratu Adolfu izraditi neki elaborat za neko zdanje i na ulici napada istoga brata: Ej, čuješ li, kad će biti gotov moj laboratorijum?

Onda dalje: Neki Zagrepčanin zakasnio, a I. P. ga zove k sebi na spavanje. — Ma ne bih vas htio inkomodirati, pristojno se gost.

— Kaj? — zaviče Ivek. — Vi bunte spali, a ja bum komandirai, ste me razmeli?

Zakaj Iveka sada zovu »jelenom«, nije mi poznato, no o tome bi mogli nešto reći drugovi iz »Elektrona« i ljudi, u čiju je lesu Ivek zabasao sa velikom prtljagom . . .

PERO PRI DOKTORU

Malo ga poznajete, jer je skroman i neupadljiv. Međutim po potrebi svoje otečene noge došao je u ambulantu. Mislio je jadan, da će uspjeti druga doktora navući na tanak led, no jadan se grdno prevario. Pita našega Peru doktor, što je nozi, a on će mu onako flegmatično, kakav je i inače u životu:

— Druže doktore, ja bih htio u toplice, vidite, kako mi je noga otekla.

— Ho . . . ho . . . ho . . . doktor se smije i stavlja upit: »A tko je, vendar, tako mudar bio, da te je s tom namisli ovamo poslao?«

— Prosim lepo, Pero će skromno kao da ne zna ni pet nabrojiti, to me je uputio Predsjednik narodnog zdravlja i socijalne politike.

— A gdo je to?

— Kaj ne znate? Naš Slavko Č.!

— Ho . . . ho . . . ho . . . Vi ste još premladi za toplice, pozdravite druga Č. a.

KA—RA

Nervoza kod nekih. Među se naočale, vade se naočale — pa opet među. Šušte izjave: »Slabo smo učili!«

Prva je na redu Protu-kemijska zaštita. Prva tečajka odgovara — odlično.

Mislimo, to je izabrana kao prva i najbolja, a ima i veze sa apotekom, pa joj lakše ide. Da vidimo dalje . . .

Druga opet odgovara na sva pitanja — opet odlično!

Treća, četvrta, peta i t. d. — sve odlično! Komisija sve čeka, kada će doći oni slabiji.

Tih u protukemijskom tečaju nije bilo.

Dolazi i naš F., pa se unaprijed nekako ispričava da ne zna, da nije učio. Kad je prošao sa odličnim, reče mu predavač: »Vidi ti njega, kako priča da ne zna i da nije učio! — a zna sve. — E, ti si podmuklo učio.«

Predavač sretan, zadovoljan, da može pokazati ovakav uspjeh — sve tetoši svoje tečajce: — Ti si laf, daj reci tati, — čestitam ti budućem komandiru, i tako dalje teku njegove izjave.

Na redu je Tehnički tečaj!

Zivo kretanje među tečajcima.

Ispiti su dobro započeli.

Opet teku odgovori uglavnom za odličnu i vrlo dobru ocjenu.

Ima i nekoliko dobrih, a bogami prošvercao se i jedan nedovoljan.

To je bilo zbog toga, jer je nekima cik-cak rov imao i zavoje, a našem Dalmatincu nije godilo učenje, a Engleska—Amerika + boljševik je proturio skripte na stol ispitne komisije, — i time pogoršao ocjenu. Jednome je Prvi svjetski rat završio čak 1922. godine i t. d.

Time se završio taj dan ispitne nervoze.

Drugi dan osjećalo se kod susreta sa polaznicima tečaja, kako se smiješe čisto pobjednički, što su dobro prošli. Diskusija o tečaju i ispitu još nije zamrla ni danas.

Treći dan po ispitu sastanu se dvojica, koji su položili ispit. Razgovaraju naravno o tečaju i ispitu na križanju u Šmidhenovoj ulici. Kad sam im prišao, vidim da obnavljaju uspomene od nedjelje. Jedan od njih, Jura, smijulji se i objašnjava Stanku, kako je njemu svejedno izmjeriti rupu od bombe po širini ili u dubinu i da je krivo, što su mu se na ispitu nasmijali.

I tako je eto »Tipa — tapa — Brdovec . . .« — završio u Samoboru, a da ni jedan od tečajaca ne će tapati dalje u tečaj u Brdovec. —ec.

DA LI JE TO SLIČNOST ILI ZABUNA?

Ide naš najvjerniji planinar S. po običaju po lijepim bregovima samoborske okolice. No — odjednom — osjeti veliku žeđu. Vidi u pivnici, uz koju je prolazio, jednoga domaćeg čovjeka i zapita ga: Sused, da li bi mi mogli prodati pola litre? Kak ne, odgovara upitani i natoči planinaru bočicu. — Kaj to košta — pita S. — Čuju, gospon, za vas nikaj, em ste mi vetoman dali tak dobrega leka vu vašoj apoteki . . . — (Jadan, mislio je, da je naš S. apotekar Mirko).

Drugom zgodom, druga nezgoda. Slavi se pri Miki imendan. S. je dakako »poleg«. Ne manjka ni apotekar. Ima i drugih ljudi, a dosta i domaćih. Odjednom jedna domaća ženska prilazi našem planinaru S—u i šapće mu diskretno »na vuho«. Nisam sve čuo. Ali rezultat je takav, da je skoro S. umjesto M—a bio nagrađen s domaćom priredbom, jer je opet bio dobar lijek . . .

ZMEŠARIJA DRVA PRI BANKI

Teško je dobiti na vrijeme lijepa drva. Još je teže, kada ih dobiješ, a na vrijeme ne odvezeš. Tako se dogodilo i našem Pavlu iz Podsuseda. Dobio drva, izbacali ih izu banke, a on nema o tome ni pojma. No što nije znao on, vlasnik drva, znao je naš trumbetaš R. Jednostavno dao ta Pavlova drva ispiliti i složiti, e da bi se mladići pod njegovom komandom mogli vježbati u toplome. Nakon par dana situacija se razbistrila. Pavao je našao kamion, pospremio drva i sada se grije, a član »Uličnih pjevača« muku muči, kako bi za potrebe svojega društva nabavio nova ogrjevna sredstva.

NOVA ŠTAMBILJA

Nema šta! Svaki dobar majstor ima svoju firmu. Neki šta više daju posebice raditi i štambilje, e da bi imali veći ugled. Tako na pr. i naš Iva, ili kako ga nazivaju Joža, dao je načiniti radi »računa, uprave prihoda, reklame« i sl. štambilju, koja po prilici ovako glasi:

»P. a a a a . . . l . . . majstor . . . Još uvijek ne mogu pravo shvatiti, zašto toliko aaaaaa u štambilji?«

HALO BRANKO!

Nema direktora, koji nema telefona. No neki ma ni telefon nije važan, jer su zaboravljivi. Jedan — dva razgovora, čujte!

Zdravo Branko! Jesi to ti. Dobro . . . dobro . . . Molim te lijepo, sutra ćemo imati mali »teferić«. Da . . . da . . . u 4 sata po podne. Nemoj zaboraviti.

Ma niti govora, kak bi na to zaboravil.

Halo, Branko . . . Molim te budi tako ljubezan pa organiziraj tvoju vatrogasnu glazbu za akademiju.

— U redu . . .

— Nemoj zaboraviti.

— No, čuješ, valjda sam kako treba . . .

Ali glazba nije bila obaviještena (ugledao se u direktora Pepića).

ISPITI polaznika PAZ-a

Kroz 3 mjeseca pripadnici Tehničke i Kemijske službe PAZ-a u gradu Samoboru polazili su stručne tečajevе. — Na svršetku 80 polaznika polagalo je ispite. Pred ispitnom komisijom, koju su sačinjavali Vugrinec Stanko, predsjednik PAZ-a za grad Samobor, Kordić Franjo, načelnik Odjela unutrašnjih poslova NOK-a Samobor, Skorikov Kosta, predavač, Bastijančić Čedo, tajnik Gradske općine Samobor, Milković Nađan, referent PAZ-a za kotar Zagreb, Novosel Alojz, referent PAZ-a za kotar Samobor.

Odlični ispiti pokazali su kako se preko dobre organizacije predavanja može mnogo postići. Od pripadnika Kemijske jedinice 18 je položilo ispite s odličnim, 5 sa vrlo dobrim i 2 sa dobrim uspjehom. Od pripadnika Tehničke jedinice 26 je položilo ispite s odličnim uspjehom, 14 sa vrlo dobrim i 1 sa nedovoljnim. — Svi polaznici dobili su uvjerenja o završnom tečaju. Nakon teoretskog dijela održat će se i praktične vježbe.

Gradani nam pišu...

SAMOBORSKA ŽELJEZNICA. Ta tema već du-
gi niz godina muči sve naše ljude, a pogotovo one,
koji se tom željeznicom u svom životu i po svo-
jim potrebama češće služe. Čitao sam ovih dana
u zagrebačkom »Vjesniku«, da se radi na tome,
da bi se naš »Samoborec« nekako reorganizirao.
Padaju prijedlozi, da bi se popravio, da bi se uki-
nuo, da bi se uveli autobusi, trolejbusi i sl. Sma-
tram, da bi naš NO gradske općine trebao hitno
sazvati sastanak svih zainteresiranih (radnika, tu-
rističkog i planinarskog društva i t. d.), na kojem
bi se raspravilo pitanje opstanka i daljnega rada
»Samoborca«. Naš grad imade i te kakvo životno
interesiranje za pravilno funkcioniranje toga prome-
tala. Ne može biti niti govora o nekom uvođenju
autobusa umjesto »Samoborca«. Ta konferencija, na
koju da se pozovu i predstavnici Gradske željeznice
iz Zagreba, neka razvidi ovo važno pitanje sa svih
onih strana, koje specijalno interesiraju naše mje-
sto, a i njegovu bližu i daljnju okolicu. Ne smije
se dozvoliti, da o ovakvom i te kako važnom pro-
blemu odluče ljudi, koji ne poznaju Samobor i nje-
gove potrebe! Radmilović

ZASTO TO? Prolazim neki dan produljenom
Šmidhenovom ulicom i upada mi u oči jedna neu-
godnost. Neki čovjek podigao je svoju kućicu. Ne
znam, tko je dao dozvolu da se ta kućica tako iz-
gradi. Izvolite pogledati. Najprometnija naša ulica
i cesta. Nova kuća. Prozori? Jedna sramota za sve
koji se usudiše dati takvo odobrenje. Čovjek rad-
nik, izgrađuje kuću, troši novac, ulaže svoj trud
i muku, e, onda bi i naši stručnjaci morali biti
rigorozniji i ne dozvoliti da se kao nova kuća iz-
gradi i podiže nešto takvoga. —ic

KOTARSKA ZGRADA. U par navrata bila je
riječ u »Samoborskim novinama« o potrebi izgrad-
nje zgrade, u koju bi se smjestili uredi kotara i
dr. Prijedlog NO-a gradske općine — kako smo
to pročitali u prošlom broju lista — bio je, da
bi se ta zgrada podigla na današnjem sajmištu u
Gajevoj ulici. Neke bude! Mnogi su sugrađani pro-
tiv toga smještaja. No ovaj čas nije ni važno mje-
sto, nego veličina same te buduće zgrade. Razgo-
varao sam sa stručnjacima i oni se i te kako žu-
de, a ujedno i dive našim predlagateljima za tako
kolosalnu građevinu. Sto soba, nekoliko manjih i
većih dvorana, nusprostori i drugo, što već ide u
sklop takve zgrade. To bi dakako iziskivalo mili-
june novaca. Da li su rezervirani? Ne bi li možda
bilo bolje biti malo skromniji? Da li ovakva zgra-
da uopće ima mjesta među onim zgradicama i po-
tlesnicama iz Gajeve ulice? Da li se pitalo urba-
niste? Regulatorna osnova? Kamo sajmište? Stoti-
ne i stotine pitanja iskrsava. Stvarno, jednom treba
zapeti i odlučno poći ostvarenju. Da li je ovo rje-
šenje najpovoljnije, drugo je pitanje. K-k

**ČEMU SLUŽI ELEKTRIČNI KANDELABER U
PERKOVČEVOJ ULICI?** Već dulje vremena prola-
zim uz taj električni kandelaber. Trošan je i uvi-
jek se ugibam podalje, jer mislim, da će se jednom
iz čista mira srušiti. Ili na mene, prolaznika ili
na kakvo prometalo. Pitam se: komu i čemu služi
taj električni kandelaber? Mi u Samoboru imamo
— bez onih novih u parku pred Domom — samo
tri — četiri takva kandelabra. Ovaj u Perkovčevoj
ulici doista ne služi ničemu. Naši drugovi od »Elek-
tre« ili neka ga uklone ili neka ga poprave. Kako
izvolite, ali ovako ne smije ostati...

HOĆEMO SAMOBOR SA LIJEPIM IZGLEDOM...
Borimo se, svaki po svojoj liniji, da naš Samo-
bor doista bude gradić, koji će svima i domaćima
i strancima ostati za dugi niz godina u ugodnoj
uspomeni. Zaključilo se, odredilo se, zabranilo se
i tomu slično, da se grad ne smije nagrdivati, što
više, da i privatnici i javne ustanove moraju svu
pažnju posvećivati i vanjskom izgledu kuća, fasada,
plotova i sl. Naša gradska općina išla je kao pre-
teča tome naprijed. Nijesu se štedili ni materijal-
ni izdaci. No što mi kažu mnogi sugrađani, a mno-
go sam toga i sam opazio. Školska djeca šaraju
po plotovima, mostovima, kućama i vratima. No ne
samo to, nego — mislim — da nije trebalo niti
drugih napisa, koji sada ostaju i možda će ostati
mjesecima. Zašto? Svi hoćemo, da Samobor bude
pajuredniji gradić u blizini našega Zagreba i zato
pomozimo, da on to doista i skoro bude, a kloni-
mo se svega onoga, što nije od potrebe, da i to
vanjsko lice ostane lijepo. r.

Uspjeh naše tvornice kože „Borac“

Na izložbi »Tjedan kože i obuće«, koja se odr-
žavala od 12. do 19. prosinca ove godine u Za-
grebu u prostorijama Velesajma, a na kojoj su iz-
lagala svoje proizvode sva kožarska, obućarska i
galanterijska poduzeća iz čitave Jugoslavije te zna-
tan broj stranih izlagača iz inozemstva, izvršeno
je ocjenjivanje izloženih proizvoda. Tom prilikom
naša tvornica osvojila je zlatnu medalju kvalitete.

Ocjenjivanje je vršeno veoma strogo, tako da
se kod domske kože krupona, vrata i okrajine u
najidealnijem ostvarenju kvalitete moglo postići 40
bodova, a za dobivanje zlatne medalje trebalo je
ostvariti 37 bodova, dok za srebrnu medalju je bilo
dovoljno ostvariti 32 boda.

Koliko je kvaliteta naše tvornice odskočila pra-
ma kvaliteti proizvoda ostalih tvornica vidi se i iz
toga, što je naša tvornica kao jedina u tim artikli-
ma osvojila zlatnu medalju kvalitete, dok nitko od
ostalih izlagača krupona, vrata i okrajine nije osvojio
niti srebrnu medalju.

Ovaj uspjeh i ovo priznanje daje toj tvornici
još veći podstrek u radu ne samo po obimu pro-
izvodnje, već i nastojanje da kvaliteta njihovih pro-
izvoda bude i dalje na visini, ukoliko ne će biti
još i bolja.

Medalju je izložila spomenuta tvornica na uvid
građanstvu u izlogu prodavaonice kože i pribora
»Hamor« na Trgu kralja Tomislava.

KRONIKA Samobora

NOVI GRADSKI ODBORNIK. U IV. izbornoj je-
dini održani su na dan 20. XII. o. g. dopunski
izbori za jednog odbornika Narodnog odbora grad-
ske općine Samobor.

Na zborovima birača bili su kandidirani Dostal
Viktor i Rebić Petar. Kod izbrojavanja glasova kon-
statirano je, da je većinom glasova izabran Do-
stal Viktor. Verifikacija mandata izvršena je na
XIII. sjednici NO-a gradske općine Samobor, dne
29. XII. ove godine.

POŽAR. 22. prosinca o. g. oko 3.45 sati ujutro
pozvala je sirena u pomoć članove Dobrov. vatro-
gasnog društva Samobor. — Po dolasku članova
u spremište ustanovljeno je, da se vatra pojavila u
stanu Stjepana Lehpamera, Perkovčeva ul. 34. (po-
znatog pod imenom »Fotić«). — Članovi koji su
stigli na mjesto požara u roku od svega 7 mi-
nuta od prvog znaka uzbune, našli su požar uga-
šen od samih ukučana.

Izvršena istraga je ustanovila, da je do po-
žara došlo zbog nepažnje imenovanog, naime isti
je legavši u krevet pušio cigaretu i ispušak još
gorući, nepažnjom odbacio među knjige, koje su
se zapalile i prenijele vatru na policu za knjige.

Šteta je neznatna, no požar, da nije pravovre-
meno primijećen, mogao je imati katastrofalne raz-
mjere, jer se od dima u zatvorenom prostoru mo-
gao udušiti spomenuti Lehpamer, a isto tako mogli
su stradati i stanari prvog kata, jer je zgrada stara
i drvena, te bi bila kod prvog prodiranja vatre
brzo sva u plamenu.

Neka ovaj mali požar bude opomena svim gra-
đanima, da više pažnje posvete čuvanju svoje imo-
vine i svojih života od vatre.

ESPERANTSKI TEČAJ. Samoborski član zagre-
bačkog Esperantskog društva Josip Magić otvorit će
početkom slijedeće godine tečaj za učenje esperant-
skog jezika. U tečaj će primiti samo 10 do 12
polaznika. Kolika je vrijednost tog međunarodnog
jezika, mogli smo najbolje vidjeti prilikom ljetosnjeg
svjetskog kongresa, kada su se stotine stranaca iz
čitavoga svijeta međusobno vrlo dobro sporazumi-
jevali na esperantskom jeziku. Prijave se primaju
u upravi »Samoborskih novina«.

LIMENA GLAZBA Dobrovoljnog vatrog. društva
u Samoboru prima u svoje redove omladinu, koja
ima sluha i volje za glazbu. Za sve informacije
obratiti se na druga Ignaca Hercega, tajnika glazbe.

SASTANCI SKIJAŠA. Skijaška sekcija Planinar-
skog društva »Japetić« započela je nastupom zim-
skih dana opet svojim radom. Čim padne dovoljno
snijega, započet će na livadama u Anindolu teča-
jevi za početnike i za napredne skijaše, a vodit
će ih jedan od najboljih skijaša iz Zagreba. Re-
doviti sastanci održavaju se svakoga petka od 19
do 20 sati u društvenoj prostoriji, Livadićeva ulica
6. (prizemno, lijevo).

Pripreme za podnošenje poreskih prijava

Završava poslovna 1953. godina. Već sada tre-
ba poduzeti mjere i posvršavati sve one poslove
oko popunjavanja poreznih prijava, kako bi iste
mogle biti dostavljene u roku, koji će biti naknad-
no objavljen.

Obrtnici i ostale osobe, koje su u 1953. vodi-
le knjige, trebaju iste zaključiti, pošto su prethod-
no unijeti svi prihodi i rashodi, koji terete 1953.
Zatim sastaviti bilancu za 1953. sa računom gu-
bitka i dobitka. Taj posao treba da je gotov naj-
dalje do 10. I. 1954., kada će početi od strane
Uprave za prihode kotara Samobor pregled poslov-
nih knjiga.

Ostali obrtnici, koji nisu dužni voditi poslovne
knjige, također neka prikupe dokumente za pravda-
nje učinjenih troškova, koje će u poreznoj prija-
vi pokazati.

Posebno se skreće pažnja na točno popunjava-
nje radne snage i na broj odrađenih sati.

Iskustvo iz ranijih godina dokazuje, da se po-
punjavanju poreznih prijava nije posvetila dovoljna
pažnja. Od nerealno popunjene prijave imade šte-
tu samo podnosilac. Može krivično odgovarati za
unijete podatke, a porezna komisija mu onda od-
ređuje porez odnosno prihod na osnovu slobodne
ocjene. Kod popunjavanja poreznih prijava treba ko-
ristiti pomoć Zanatske komore.

Prema nacrtu Uredbe o porezu na dohodak,
koja će vjerojatno biti štampana ovih dana, imade
svega dva porezna oblika (do sada četiri) i to po-
rez na zemlju, te na prihode od zanata i ostalih
izvora. Novost u Uredbi, osim stope, jeste i to
što se više ne će zbrajati svi prihodi, već će se
svaka vrsta posebno oporezovati.

Na primjer: zidarski obrtnik ujedno je posjed-
nik zemlje. — U tom će slučaju plaćati posebno
porez na dohodak, postignut od djelatnosti, a po-
sebno na prihod od poljoprivrede.

Umoljavaju se svi porezni obveznici, koji će
podnositi porezne prijave, da iste što čistije, točni-
je i urednije ispune, te tako olakšaju rad finan-
cijskom organu kotara. L-B.

U spomen rijetkom majstoru

U prošlom smo broju pročitali među pokojnici-
ma i ime Zvonimira Elekta Maruzzi-a. Mnogi su
u Samoboru vidjeli na ulici njegovu pogrebljenu
staračku figuru u izlizanoj kuti. Međutim, nije ih
bilo mnogo u Samoboru, koji su znali, da se u
toj neuglednoj kuti skriva rijedak majstor. U pr-
vom je katu staroga samostana izbica, gdje su
njegove neumorne ruke birale raznolika drvorezbar-
ska dlijeta i drvenim čekićem kuckale po tim dli-
jetima, a iz bezoblične drvene mase polako su iz-
ranjali ukrasi, dekorativne figure, likovi.

Pokojni se drvorezbar rodio u Kuželju, Gorski
Kotar, i od oca učitelja naslijedio živu narodnu
svijest usprkos njegova stranog prezimena. Svršio
je zagrebačku obrtnu školu za uprave Hermana Bol-
lea. Specijalizirao se za kamenoresca. Niz je go-
dina radio u stranom svijetu u mramoru i kamenu.
Ali kada se kasnije vratio u domovinu, potpuno je
prešao na drvo. Nije on radio samo drvorezbarske
radove za crkvene objekte, nego je mnogo radio
i dekorativne dijelove sobnog namještaja. Godina-
ma je radio za zagrebačku stolarsku udruhu »Ja-
vor«, a kasnije za najistaknutije zagrebačke stolar-
ske obrtnike. Posljednji mu je umjetnički vrijedan
rad bio u finoj orahovini na pokućtvima, koje su
izradile neke zagrebačke stolarske zadruge, a ta
su pokućstva bila izložena godine 1950. na lokalnoj
izložbi grada Zagreba u dvoranama Velesajma. Po-
sjetnici te izložbe dugo su se zadržavali pred tim
bogatim izrezbarenim namještajima i glasno izraži-
vali svoje zadovoljstvo, što još danas ima tako
strpljivih i tako vještih majstora.

Pokojni je majstor i prije ovoga posljednjeg
rata radio u Samoboru. Ratne neprilike i nerazu-
mijevanje tuđinske soldateske otjeralo ga je iz Sa-
mobora. Poslije rata ponovo se vratio u Samobor
i tu završio svoje posljednje godine života. Budući
da se i u nekim samoborskim kućama nalazi vri-
jednih radova njegova vješta dlijeta, neka ovih par
redaka bude kao malo oduženje ovako rijetkom
majstoru, koji je svojim radom zadužio Samobor.
G.

Naši kuglaši

Rado gledam natjecanja u svim sportskim granama. Tako sam došao i na novu kuglanu u »Lavicima« — kažu »Ivacovu« kuglanu. Bilo je natjecanje naših i Brošana. Gosti u lijepim dresovima, a naši — koje kakvi. Zašto? Zar nisu mogli obući barem slične, bijele košulje. Zar tako reprezentiramo naš kuglaški sport? Onda još nešto, što mi je osim gornjega naročito upalo u oči. Osjetio sam neku svađu između domaćih igrača, odnosno između kapetana momčadi i jednoga, koji je zakasnio. Zašto je zakasnio? Kako mi rekoše, mislio je, da će ga čekati bez obzira na sat i vrijeme početka utakmice i postavio se na stanovište, da treba svakako njega staviti u postavu, a one disciplinirane igrače — izbaciti? Prigodom te utakmice konačno primjećujem i ovo: Najbolji igrač bio je onaj, koji je bio i te kako skroman i povučen. Ta mu valjal

R.

Iz nogometnog kluba

Na kraju smo eto 1953. god., o kojoj se moramo u kratkim crtama osvrnuti na period uspjeha i neuspjeha našeg Nogometnog kluba »Samobor«. Svakako je uspjeh našeg kluba, da se nakon svoga dugogodišnjeg postojanja uspio napokon napornim klasifikacijama plasirati u kvalitetnu Među-podsavetsku ligu. Sam početak prvenstva iste lige donio je i odličnih uspjeha našem klubu, kao pobjeda nad »Jedinstvom« (Čakovec), neodlučan rezultat u Krapini i sa »Slavijom« u Karlovcu. No baš, kada je na osnovu dobro polučjenih rezultata s navedenim protivnicima trebalo osvojiti bodove s protivnicima, koji po snazi zaostaju za Samoborom »Dugaresa«, »Jaska«, »Borac« i sli., momčad je sustala i popustila, a rezultat toga je slabi plasman u jesenskom dijelu prvenstva prema mogućnostima, koje su postojale. Samobor se nalazi na 8. mjestu, premda se mogao plasirati među vodeće klubove na vrhu tablice. Propustio je bodove protivnicima na svome terenu (»Borac«, »Turbina«), na koje oni sami nisu računali.

Mnogi će pitati: Radi čega je to uslijedilo? Imade više razloga, koji su do toga doveli. Svakako je jedan od osnovnih samopouzdanje i borbenost, iako to ne bismo mogli primijeniti na sve igrače. Nadalje je disciplina dovela do toga, da su pojedini igrači u svojim međusobnim zadjevicama doveli do toga, da je moral čitave momčadi pao baš u vrijeme, kada je bila potrebna povezanost čitave momčadi. No ne bismo to smjeli pripisivati samo igračima. To je i rezultat slabog rada uprave kluba (koliko je održala samo sastanaka sa igračima?), a da i ne govorimo o drugim neophodnim problemima, koji su, kada sumiramo te nepotrebne neuspjehe, i te kako do toga doveli. Nadalje i odnos jednog dijela gledalaca u posljednjim susretima imao je svoj udio u tim neuspjesima, o čemu je prikazano u članku »Zašto neuspjesi«.

Ostalo će se u vezi toga iznijeti u slijedećim brojevima.

Godišnja skupština, koja će se održati u prvom dijelu mjeseca siječnja 1954. treba da bude prekretnica budućeg rada našeg kluba i konačnog uklanjanja svih nezdravih pojava, koje su uzrok takvom radu, bez obzira na koga se odnosile. Da bi skupština donijela pozitivne rezultate, treba da svi sportisti našeg grada, koji osjećaju iskrenu ljubav prema radu našeg kluba i njegovim uspjesima, pomognu u svim zgodama, jer se samo na taj način mogu i postići uspjesi. Svaka opravdana i dobronamjerna kritika svih članova i prijatelja uvijek je poželjna i daje mogućnost, da se isprave propusti, do kojih dolazi u radu kluba.

Pođe li se pravim putem i učestvovanjem svih sportista u budućem radu kluba, ne će izostati ni uspjesi, koje svaki sportista i građanin želi našem klubu.

Pored propusta bilo je i uspjeha, koji su bili rezultat zalaganja pojedinih članova uprave i igrača, a u budućem radu oni moraju biti zajednički jer samo na taj način mogu donijeti i uspjeha.

Nogometni klub »Samobor« odgodio je iz tehničkih razloga svoju godišnju skupštinu od 27. XII. 1953. na 17. siječnja 1954. Početak je u 8 sati prije podne u gradskoj vijećnici prema najavljenom dnevnom redu.

Ovim putem molimo sve članove i prijatelje kluba, da prisustvuju istoj skupštini, kako bi ona zajedničkim učestvovanjem svih sportista donijela zaključke za što uspješniji rad.

Nogometni klub »Samobor« ovom prilikom želi svim svojim članovima i prijateljima sretnu Novu godinu!

DK

Sport

Povodom članka »Zašto neuspjesi?«

22. XI. 1953. odigrana je nogometna utakmica između NK »Samobor« i NK »Turbina«. Tokom utakmice jedna grupa pitomaca Doma Automehaničke škole energično je navijala za goste, što je izazvalo kod mnogih, a donekle i kod nas prilično iznenađenje. To je imalo priličan odjek među građanima Samobora. Svuda su se mogli čuti koje-kakvi komentari, pri čemu su padale i razne uvrede na račun Doma.

Autor članka »Zašto neuspjesi« također se dotirao tog problema, ali vrlo kratko. »Da li je kibiciranje jednog dijela publike u našem gradu na mjestu? Razmotrite na pr. način kibiciranja pitomaca Doma Automehaničke škole«. — To je sve što se tiče kibiciranja naših pitomaca. Posebna je tema, da li je to kibiciranje na mjestu, a opet bi posebno mogli razmotriti način kibiciranja pitomaca... Cilj nam je, da bar donekle obrazložimo, zašto pitomci Doma navijaju za goste?

Maloprije ćemo se vratiti unatrag, da bi nam situacija bila što jasnija. 10. IV. ove godine odigrana je nogometna utakmica između NK »Samobor« (seniori) i nogometne momčadi ovoga Doma. To je trebalo da prvoj momčadi »Samobora« posluži kao trening utakmica pred jedan za njih važan susret. Naši pitomci su se rado odazvali i veselili se tom susretu, očekujući da će od njih nešto više naučiti o nogometu. Međutim to je veselje kratko trajalo, jer su igrači »Samobora« grubom igrom, prijetnjama i psovkanjama — što je i bila glavna odlika njihovog nogometa — ostavili loš dojam na pitomce ovog Doma. Ako tome dodamo omjer snaga i starosti, onda je to zaista više nego žalosno.

Evo jednog karakterističnog primjera. Pitomac Doma Benić Franjo redovito nastupa na prvenstvenim utakmicama za NK »Samobor«. Za to mu je Dom i omogućio redoviti trening. Međutim na ovoj utakmici nastupio je za naš tim. Njegovi protivnici, inače na prvenstvu suigrači, postupali su skrajnje grubo, obasipajući ga prijetnjama »slomit ćemo te, na nosilima će te nositi do Doma«. Slične prijetnje i psovke servirali su igrači NK »Samobor« svim igračima, koji su zastupali naš Dom.

Razočarani i utučeni pripremali su se da već slijedećeg tjedna dadu srcu oduška, navijajući za goste. Pravo je čudo da to i nisu učinili? Izgleda da su naši savjeti pozitivno djelovali na njih, te su momentano i odustali od svoje namjere. Jasno je, da je to izazvalo ogorčenje kod pitomaca Doma. Ako se još uzme u obzir da su to djeca iz svih krajeva NRH, pa i iz Karlovca i okolice, koji gaje simpatije za nogometaše svog rodnog mjesta, onda zbilja nije nikakvo čudo, što su i navijali za svoje ljubimce. Uz taj manji broj simpatizera NK »Turbine« priključili su se i ostali pitomci. Nama lično nije poznato — bar za sada — da je bilo kakvih uvreda na račun igrača NK »Samobor«, a ukoliko netko može to dokazati, neka izvoli obavijestiti upravu Doma, koja će sigurno poduzeti sve mjere da se takvi i slični slučajevi ne bi i ubuduće događali. Službenu opomenu bez ikakvih dokaza na žalost ne možemo uzeti u obzir. Navodi da naši »učenci prave nered oko igrališta, izvikavaju razne parole na račun igrača...« te da je to »ne samo odraz nekulture, već i prekršaj protiv javnog reda i mira...« nisu nam pružili nikakvih dokaza, da bi poduzeli bilo kakve mjere u vezi s tim. I mi sami smo bili na utakmici, ali ovakvih i sličnih slučajeva nismo mogli zapaziti. Nikakvo izvikavanje parola nismo mogli čuti, osim što su bodrili goste i na kraju ih pozdravili kao pobjednike sa tri puta »ura«. Ne shvaćamo da je to »prekršaj protiv javnog reda i mira«, a u isto vrijeme smatramo da to nije ni »odraz nekulture«. Okupljeni na »prirodnim tribinama« uporno su navijali za goste ne vređajući pri tom nikoga. Ne znamo da li je to sportski teren, ali ako se i tu naplaćuju karte, onda ga možemo i smatrati takvim.

Mnogo bi se više moglo govoriti o jednom manjem dijelu Samoboraca, koji vređaju gostujuće igrače i suca, prijeteći da će ga namlatiti i obasipajući ga najpogrđnijim izrazima. Nikakvo čudo ne bi bilo da je neki pitomac i kopirao kojeg ođraslog građanina. Možda bi i organi narodne vlasti mogli malo više pažnje posvetiti nogometnoj utakmici, kako bi se ovakvi slučajevi na vrijeme sprečavali, bez obzira s koje strane dolazili. Svi pošteni građani su dužni, da svojim pristojnim pona-

šanjem dadu primjer našoj omladini, kako se treba vladati, kako na igralištu tako i na ulici i drugim javnim mjestima. Na žalost ima i takvih, koji na igralištu, ulici, u čitaonici, kinu i t. d., vređaju pitomce Doma, što će samo još više rasplamsati mržnju istih prema NK »Samobor«. — Pitomci ovog Doma ne zaslužuju, da ih se naziva »šegrtarijom«, »zamazancima«, »da su zaostali sto godina iza kulture« i t. d., već je to napredna omladina, koja je i dosada dala dobar udio u izgradnji nove socijalističke Jugoslavije. Svakako, po svršetku ove škole moći će i više dati za dobrobit čitave naše zajednice.

Potrebno je naći načina, kako pridobiti pitomce Doma i kako osvojiti njihove simpatije, kako bi ubuduće navijali za NK »Samobor«, ili da bar šute i ne idu na njihovu štetu. Naše je mišljenje, da bi se u tom smjeru moglo mnogo postići, a svaki takav pokušaj naići će na našu punu podršku.

U Samoboru, 11. XII. 1953.

Bohičić Radule
Dukić Stojan

Opaska redakcije:

Smatramo, da je u gornjem odgovoru povodom članka »Zašto neuspjesi« trebalo imenovati te građane, koji se prema navodu pisaca nepravilno odnose prema pitomcima Doma automehaničke škole. Mišljenja smo, da bi to bolje djelovalo radi toga, što svi građani, koji posjećuju utakmice u Samoboru, nisu isključivo i članovi pomenutog kluba.

VJENČANI :

Kadić Srećko, muzičar i Baretinčić Fanika, frizerka, 28. XI.

Habjak Tomo, elektro-varilac i Pečnik Slavica, radnica, 28. XI.

Katanica Stjepan, ciglarski radnik i Stanec Magda, kućanica, 9. XII.

UMRLI :

Dujmović Dušan, penzioner, rođ. 1876., umro 8. XII.

Planinac Zora, penzioner, rođ. 1891., umrla 18. XII.

Mahović Ivan, penzioner, rođ. 1889., umro 24. XII.

ROĐENI :

Lacković Dragica, kći Tome i Barice, 22. XI.

Pentek Vladimir, sin Pavla i Anastazije, 24. XI.

Jelen Mira, kći Feliksa i Marije, 2. XII.

Žokalj Nedeljko, sin Dragutina i Anđele, 14. XII.

Novoselić Tomislav, sin Janka i Slavice, 15. XII.

Cijene na tržištu

u prvih petnaest dana mjeseca prosinca 1953.

	Zagreb	Karlovac	Sisak	Samobor
Kruh polubijeli NO-5	41	43	40	42
Brašno krušno NO-5	33	33	26	33
Brašno kukuruzno	33	25	20	25
Krumpir za ishranu	12	12	12	14
Grah	95	70	65	100
Luk crveni	30	30	25	25
Kupus kiseli	20	15	14	15
Jabuke	50	40	30	50
Meso goveđe	180	170	190	180
Meso svinjsko	200	220	220	200
Svinjsko meso sušeno	300	260	290	320
Jaja kokošja	19	18	18	17
Mlijeko slatko	27	25	25	25
Sir domaći	55	80	60	80
Maslac	350	360	380	380
Mast svinjska	220	230	230	230
Ulje jestivo	230	230	230	230
Kava u zrnu	2200	2700	2200	2200
Čokolada	660	830	800	800
Kukuruz u zrnu	22	23	14	22
Riža	340	250	240	340
Vino	148	155	140	140
Rakija ljuta	330	300	340	300
Pšenica	30	32	20	30
Slanina svinjska suha	310	300	330	350
Marmelada	95	100	100	95
Riba šaran	140	90	—	180

Cijene su snimljene u Samoboru 15. prosinca 1953., dok su cijene za Zagreb od 5. XII., Karlovac 4. XII. i za Sisak 3. XII. 1953.

List izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Cijena po jedinom broju 10 dinara. — Tromjesečna pretplata 60 dinara, polugodišnja 120 dinara. Tekući račun kod filijale Narodne banke u Samoboru broj 415-T-88. — Rukopisi se šalju na uredništvo lista Samobor, Tomislavov trg zgrada gradske općine. — Glavni i odgovorni urednik Stanko Vugrinec, Starogradska ul. 55. — Tiskara »Prosvjeta« Samobor.

ODLUKA

Narodni odbor gradske općine Samobor, na sjednici od 7. XII. 1953. donio je na osnovu čl. 51. Zakona o narodnim odborima gradova i gradskih općina i čl. 31. Osnovne uredbe o ustanovama sa samostalnim financiranjem

PRAVILNIK

o davanju vode iz javnoga vodovoda NO-a gradske općine Samobor i za izvedbu vodovodnih instalacija.

Član 1.

Cjelokupni gravitacioni i pumpni uređaj sa objektima i vodovodnom mrežom te ostalim vodovodnim napravama stoji pod upravom Gradske komunalne ustanove preko Uprave gradskog vodovoda.

Član 2.

Uprava gradskog vodovoda dužna je brinuti se da opskrba vodom bude neprekidna. Ova obaveza prestaje, ako nastupi viša sila ili neotkloniva pogonska i tehnička smetnja, dok se iste ne otklone.

Uprava gradskog vodovoda ne jamči ni za koju štetu, koja bi nastala potrošaču ili drugim osobama radi pomanjkanja vode uslijed pogonskih razloga.

Član 3.

Vodovodne instalacije na nekretninama Općinarodne imovine ili privatnim opskrbljuju se vodom iz gradskog vodovoda pomoću priključnoga voda prema propisima ovog »PRAVILNIKA«. Ovi propisi su osnova pravnoga odnosa između potrošača i Uprave gradskoga vodovoda.

Kao potrošač u smislu ovoga »PRAVILNIKA« smatraju se sve one privatne fizičke i pravne osobe, gradska, državna i zadružna poduzeća i ustanove, čije su nekretnine spojene sa gradskim vodovodom.

Član 4.

Priključne vodove ima pravo izvoditi samo Uprava gradskoga vodovoda. Ona ujedno ispituje i odobrava upotrebu vodovodnih instalacija izvedenih na zemljištima i zgradama. Osoblju gradskoga vodovoda mora se dopustiti uz predočenje isprave pristup u sve prostorije i na sve nekretnine, gdje postoji instalacija vodovoda.

Član 5.

Tko namjerava da zgradi ili zemljište priključi na gradski vodovod, mora prethodno podnijeti prijavu preko ovlaštene instalaterske radionice. Prijavi treba priložiti položajni nacrt zemljišta uz naznak broja kat. čestice i vlasnika dotične nekretnine.

Troškovi za izvedbu priključnoga voda obračunavaju se prema stvarno izvršenim radovima i utrošenom materijalu.

Član 6.

Dvije ili više nekretnina, koje leže jedna do druge, pa imaju istoga vlasnika, ne mogu u pravilu imati zajednički priključni vod. Ovakve nekretnine smatrat će se kao da imaju dva ili više vlasnika.

Isto pravilo vrijedi i u slučaju diobe jedne nekretnine.

Član 7.

Popravke i preinake na priključnom vodu smije izvršavati samo Uprava gradskoga vodovoda.

Svi priključni vodovi na javnom zemljištu ostaju vlasništvo gradskoga vodovoda, iako ih je platio potrošač, te time stekao pravo da se njima služi.

Uprava gradskog vodovoda održava o svem trošku priključni vod, koji mora biti izveden od olovnih cijevi do daljine od 10 m. računajući od glavne ulične cijevi u pravcu vodomjera, ukoliko na tom dijelu cjevovoda nije nastala kakva šteta oštećenjem potrošaču ili osobi, koja se služi tom nekretninom privolom vlasnika.

Troškovi održavanja priključnog voda izvan javnog zemljišta do prve armature ispred vodovoda padaju na teret vlasnika nekretnina.

Član 8.

Pravo zatvaranja i otvaranja zapornih ventila na ulici i s obje strane vodomjera pripada samo Upravi gradskoga vodovoda. Izuzetno u slučaju nastaloga kvara ili popravka instalacije, zatvaranje i otvaranje ventila iza vodomjera može odrediti i sam vlasnik nekretnina.

Član 9.

Promjena vlasništva jedne nekretnine ima se pismeno prijaviti. Novi vlasnik jamči Upravi gradskog vodovoda za sva dugovanja svoga prethodnika. On preuzima i sve obaveze, koje je njegov prethodnik trebao izvršiti prema Upravi gradskog vodovoda.

Član 10.

Svaka nekretnina mora imati svoj posebni vodomjer pa i onda, ako ima zajednički priključni vod sa drugom nekretninom.

Kod zajedničkih spojeva odvajati će se temeljni vod odmah ispred vodomjera prve nekretnine.

Član 11.

Sistem i veličinu vodomjera, te mjesta na kojem treba vodomjer postaviti, određuje Uprava gradskog vodovoda uz prethodno saslušanje vlasnika nekretnina. Troškovi za samu montažu vodomjera sadržani su u pristojbi za priključak, dok za popravak i održavanje vodomjera plaća se pristojba za upotrebu.

Vodomjer i zaporni ventil pred njim ostaju nakon ugradbe vlasništvo Gradskog vodovoda, iako je potrošač platio priključnu pristojbu i time stekao pravo da se njime služi.

Član 12.

Mjesto, na kojem je smješten vodomjer, mora biti suho i dobro izolirano protiv smrzavanja i hladnoće, te osigurano od podzemne i površinske vode. Šaht za vodomjer mora biti izgrađen tako, da je pristup do vodomjera uvijek slobodan, da se na njemu može raditi i čitati bez teškoća. Gornji poklopac šahta, kamo je smješten vodomjer, smije biti samo od željeza.

Član 13.

Za potrošenu vodu plaćaju potrošači propisanu cijenu prema stvarnom potrošku, koji se u pravilu ustanovljuje vodomjerom, a u iznimnim slučajevima procjenom, t. zv. paušalno obračunavanje.

Sve pristojbe i plaćanja po ovom »PRAVILNIKU« imaju karakter javne dažbine, te se mogu utjerati i administrativnim izvršenjem.

Potrošači, koji stanuju izvan područja Gradske općine Samobor, dužni su imenovati svoga punomoćnika, koji stalno boravi u Samoboru i koji će ih zastupati prema Upravi gradskog vodovoda.

Vanjskim se općinama ne može dati voda niti za javne ni za ostale svrhe besplatno.

Član 14.

Vodomjeri, po kojima se zaračunava potrošak vode, moraju odgovarati postojećim državnim propisima o haždarenju. Čitanje i obračunavanje potrošene vode vrši osoblje Gradskog vodovoda. Razlika između očitana stanja vodomjera na kraju i početku jednoga razdoblja označuje količinu utrošene vode u cijelim kubičnim metrima.

Ako vodomjer stane ili ne pokazuje ispravno, ili zabilježi količinu koja se beskorisno izgubila, a u svakom drugom slučaju, kada se ne može odrediti količina potrošene vode, tada se potrošak utvrđuje procjenom.

Kao osnova za procjenu služi srednji dnevni potrošak, izračunan prema potrošku za prošla tri razdoblja.

Potrošač mora omogućiti pristup vodomjeru radi čitanja i popravka.

Potrošač može zahtijevati, da se vodomjer ispita, ako sumnja u njegovu ispravnost, ali svoj zahtjev mora dostaviti pismeno.

Ako vodomjer pokazuje sa pogreškom 5%, troškove snosi potrošač, koji je tražio ispitivanje. Kod pogrešaka većih od 5% ispravlja se zaračunati potrošak vode prema visini ustanovljene pogreške. Obracun se može ispraviti samo za razdoblje, u kojem je vodomjer neispravno pokazivao, ali najviše za 90 dana.

Član 15.

Račun za potrošenu vodu naplaćuje se odmah nakon predočenja, ali najkasnije u roku od 8 dana od dana, kada je račun bio predočen potrošaču ili njegovom zamjeniku.

Nakon toga roka zaračunavaju se zatezni kamati u visini od 5%, a neplaćeni računi mogu se utjerati i administrativnim izvršenjem.

Član 16.

Prigovori visini zaračunatog potroška vode imaju se predati pismeno u roku od 5 dana nakon primljenog obavještenja o plaćanju.

Količinu vode, koja je prošla kroz vodomjer i izgubila se beskorisno, potrošač mora platiti izuzev slučaja, ako je voda utrošena za gašenje požara, što treba javiti u roku od 24 sata nakon požara.

IZVEDBA INSTALACIJA NEKRETNINA

Član 17.

Vodovodne instalacije na zemljištima i zgradama mogu izvađati samo instalaterske radionice preko ovlaštenih osoba.

Sve instalacije, koje smiju izvađati ovlaštene osobe, počinju od spoja iza vodomjera. Izvađač je dužan da svaku novu instalaciju ili povećanje izljevni mjesta — kao jedinica opterećenja — prijavi Upravi gradskog vodovoda. Podnesku treba priložiti nacrt u dva primjerka, a kod instalacije preko 7 izljevni cijevi još i tehnički proračun.

Iz nacrtu se mora vidjeti raspored temeljnih i izlaznih vodova, svi izljevi i njihovi odvođi sa svim dimenzijama cijevi i vrstama ugrađenih armatura.

Nacrt potpisuje — osim projektanta — vlasnik i izvađač radova.

Član 18.

Izvodilac instalacije ne smije započeti sa izvedbom radova, dok ne dobije odobrenje. U rješenju prijave određuje se ujedno prosjek priključnog voda, kao i mjesto za smještaj vodomjera.

Član 19.

Za vodovodne instalacije mogu se upotrebljavati cijevi od olova, bakra, čelika i lijevanoga željeza.

Olovne tlačne cijevi za hladnu vodu mogu se upotrebljavati do promjera 40 m/m. Bakrene cijevi mogu se upotrebljavati za sve instalacije do promjera 50 m/m. Čelične pocinčane cijevi mogu se isto tako upotrebljavati za sve vrste instalacija do promjera 50 m/m. Lijevene željezne cijevi mogu se upotrebljavati u svim dimenzijama.

Član 20.

Svi cjevovodi moraju se polagati sa usponom i bez oštih zavoja. Uzlazni vodovi, koji se svršavaju sa izljevom, moraju imati na kraju cijevi zračni kotlić.

Temeljni i uzlazni vodovi moraju imati zaporne ventile s ispuštom za ispražnjenje, a dovodni vodovi k izljevima zaporne ventile. Ako je više izljeva u istom prostoru spojeno s jednim dovodnim vodom, a niti jedan ne služi za ispiranje klozeta, onda se može ugraditi samo jedan zaporni ventil za sve izljeve. Polaganje cijevi u vanjskom zidu treba izbjegavati, a gdje to nije moguće, mora se izvesti izolacija protiv smrzavanja. Sve vrste cijevi, koje su uzidane, moraju biti omotane jutom ili sličnim odgovarajućim materijalom.

Glavne cijevi ne smiju doći u dodir sa cementom ili vapnenom žbukom, a pocinčane sa sadrom.

Temeljni vodovi od pocinčanih cijevi moraju biti premazani asfaltom ili bitumenom u vrućem stanju i ovijeni jutom.

Član 21.

Spajanje olovnih cijevi sa željeznim spojnim komadima nije dopušteno.

Spajanje pomoću fittinga i peleša od tampiranog željeza isto tako nije dopušteno.

Prijelaz od cijevi jednoga materijala na cijev drugoga materijala — osim željeznih — smije se izvoditi samo sa prelaznim komadima od žute mjedi ili crvenoga ljeva. Spojna mjesta treba tako izvesti da se mogu rastaviti.

Sva spojna mjesta, izvedena narezima, moraju se zaštititi od korozije premazom rositala ili drugim izolacionim odgovarajućim sredstvom, i to tek nakon izvršenog ispitivanja instalacije na hidraulički pritisak.

Savijanje pocinčanih cijevi bilo u hladnom, bilo u vrućem stanju, nije dopušteno.

Član 22.

Za instalacije, izvedene od pojedinih vrsta cijevi, dopuštene su slijedeće armature:

a) u instalacijama od čeličnih asfaltiranih cijevi i kod cijevi od lijevanog željeza samo zasuni od lijevanoga željeza.

b) u instalacije od olovnih i bakrenih cijevi, zasuni i ventili od mjedi ili crvenoga ljeva.

c) u instalacijama od pocinčanih cijevi ispod 40 m/m promjera i ventili od žute mjedi ili crvenoga ljeva.

Izljevne armature ne smiju prouzrokovati velike gubitke tlaka, udarce u vodovodnim cijevima i neugodan šum po kućnoj instalaciji.

Zabranjeno je neposredno spajanje zahodskih školjki sa instalacijom.

(Nastavak na str. 10)

Odluka

(Nastavak sa str. 9)

Član 23.

Vrtni i kućni hidranti moraju biti neposredno spojeni sa glavnim temeljnim vodom. Za vrtni hidrant mora u pravilu biti osigurano, da se hidrant može isprazniti.

Član 24.

Za postavu uređaja za smanjenje ili povišenje tlaka, zračnih ili tlačnih kotlova i sličnih naprava, potrebna je posebna dozvola Uprave gradskog vodovoda.

Član 25.

Kod spajanja uređaja za grijanje vode i raznih drugih naprava, treba u cjevovod ugraditi organe, koji pouzdano sprečavaju ulaznje ili sisanje vode iz instalacije u mrežu Gradskog vodovoda.

Zabranjeno je dovode, spojene sa Gradskim vodovodom, neposredno spajati s parnim kotlovima, strojevima, kotlovima za kuhanje, pranje, čišćenje i bojadisanje. Isto vrijedi i za hidraulične naprave, kao što su ejektor i slično.

Član 26.

Instalacija u zgradama, koja je spojena sa javnim vodovodom, ne smije se neposredno spajati sa vlastitim uređajem za dobivanje vode niti sa cijevima za odvod vode.

U koliko su već takvi spojevi izvedeni, vlasnici istih moraju ih odmah ukloniti, a ako se protive, uklonit će ih Uprava gradskog vodovoda na njihov trošak.

Izljevi, koji su spojeni sa otvorenim sanitarnim predmetima, kao bideji, zahodska školjka itd. moraju se izvesti tako, da voda ne može ulaziti u instalaciju.

Član 27.

Uprava gradskog vodovoda ima pravo da vrši pregled postojećih instalacija i da nadzire trošenje vode te da može da određuje sve, što je potrebno da se svako privatno ili javno trošenje vode svede na razumnu mjeru.

Kao neovlašteno trošenje vode smatra se:

a) otvaranje uličnih hidranata radi uzimanja vode u privatne svrhe,

b) otvaranje zapornih ventila na ulici i ispred vodomjera, kada su zatvoreni radi obustave davanja vode potrošaču,

c) namjerno kvarenje vodomjera i oštećenje plombi na vodomjeru,

d) davanje spojeva susjednim nekretninama bez odobrenja Uprave gradskog vodovoda.

Izuzeci su dopušteni samo u slučaju požava.

Član 28.

Kod velikih suša, požara i sličnih poteškoća, koje utječu na dobavu pitke vode, Uprava gradskog vodovoda može po odredbama ovoga »PRAVILNIKA« postupati protiv potrošača, koji zanemaruju svoje instalacije i spriječiti najstrožim mjerama rasipavanje vode. To isto vrijedi i za polivanje vrtova.

KAZNE

Član 29.

Za prekršaje odredaba ovoga »PRAVILNIKA« može Narodni odbor gradske općine Samobor odrediti novčanu kaznu do Din 2.000 uz pravo žalbe na Narodni odbor kotara Samobor.

Visina kazne saopćuje se pismeno.

Član 30.

Uprava gradskog vodovoda može nakon prethodnog pismenog obavještenja obustaviti davanje vode, ako potrošač prekrši propise ovoga »PRAVILNIKA«.

Ponovno otvaranje pritoka vode potrošaču uslijedit će tek nakon uplate računa ili novčane kazne, kao i pristojbe za ponovno otvaranje pritoka.

Potrošač plaća Upravi gradskog vodovoda — bez obzira na novčanu kaznu — i svaku štetu, koja nastane na uređajima i armaturama javnoga vodovoda.

Član 31.

Za neovlašteno trošenje vode plaća — bez obzira na trajanje — deseterostruki iznos obračunate normalno potrošene vode za posljednjih 90 dana.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 32.

Ovaj »PRAVILNIK« stupa na snagu i obavezan je za sve potrošače, koji se koriste vodom iz Gradskoga vodovoda petnaest dana nakon objave na uobičajeni način.

NARODNI ODBOR GRADSKOJ OPĆINE SAMOBOR
Broj: 4468-53.

Samobor, 7. XII. 1953.

Predsjednik: Vugrinec Stanko, v. r.

Novogodišnja križaljka »Samoborskih novina«

1	2		3	4	5
6		7			
8				9	
10				11	
12			13		
14		15			
16					16a
17					
18					
19				20	
21			22	23	
24		25			26
27				28	
29					

Vodoravno: 1. Inic. poznatog fotoumjetnika (motivi iz Samobora) — 3. Ograđeni prostor za blago, također i jedna teza za postanak imena Samobor —

6. Ograđeni prostor za borbe gladijatora kod starih Rimljana — 8. Poznati češki šahovski majstor poznat po originalnom otvaranju — 9. Dva slova — 10. Ruski tko — 11. Narodni heroj poginuo 1941. član Politburoa CK KPJ imenom Pavle — 12. Lična zamjenica — 13. Ptica selica — 14. Samoglasnici — 16. Nositi recimo u kuću — 17. Vrst zareznika — 18. Brdo kraj Beograda — 19. Engleski žao — 20. Oznaka dopisnika »Zagrebačkog tjednika« iz Samobora — 21. Dva razna slova — 22. Obor — 24. Plemić — 27. Ici — 28. Zamjenica množina — 29. Onaj koji ne vidi dobro.

Okomito: 1. Pjesnik-boem samoborske krajine. Autor pjesme »Kraj kapele sv. Ane« — 2. Prigodna čestitka redakcije »Samoborskih novina« svojim čitateljima i prijateljima — 3. Zamjenica — 4. Dva slova — 5. Moderni ples iz »Lavice« — 7. Evo — 9. Praviti — 11. Bojadiše lakom — 13. Odseliti se na više mjesta — 15. Pokojni samoborski dirigent — 16a. Prvi zrakoplovac na svijetu — 20. Odvojak stabla — 23. Veriga, može biti i dio puške — 25. Muzički instrument bez zadnjeg slova — 26. Rječca za tjeranje mačke.

M. Grakalić

SVIMA NAŠIM POSLOVNIM PRIJATELJIMA ČESTITA

Novu 1954. godinu

NARODNA BANKA FNRJ. - FILIJALA SAMOBOR

Sretnu Novu godinu

svim prijateljima lista, pretplalnicima, čitaocima i saradnicima želi redakcija »Samoborskih novina«

MIKA DUMIĆ, gostioničar
SMEROVIŠĆE

želi svim svojim prijateljima i dragim gostima

Sretnu Novu godinu 1954.

Vreš Josip, Samobor

građevni limar i uvoditelj vodovoda
Šmidhenova ul. 19

želi svim svojim mušterijama i poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

Stančin Ivan, soboslikar

SAMOBOR — Obrtnička 14

želi svojim mušterijama i prijateljima

Sretnu Novu godinu 1954.

HERCEG MIRKO, BRIJAČKI OBRITNIK

SAMOBOR — STAROGRADSKA UL. 32

želi svim svojim mušterijama i prijateljima

Sretnu Novu 1954. godinu

STRAŠČEK ALOJZ, SEDLAR I TAPETAR

SAMOBOR — ŠMIDHENOVA 8

želi svim svojim mušterijama i poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

BRUNOVIĆ MIJO

limarski obrtnik

SAMOBOR — Obrtnička ul. 3

želi

SRETNU NOVU GODINU

svojim mušterijama i ostalim prijateljima.

FRESL DRAGUTIN

stolarska radionica

Samobor — Starogradska 40

želi svim mušterijama

i poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

Radni kolektiv stolarske radionice
FRANJO IVANŠČAK, Samobor

Perkovčeva ul. 36

želi svim svojim prijateljima i cijenjenim mušterijama

Sretnu Novu godinu 1954.

Sretnu
Novu godinu 1954.

želi svojim mušterijama i prijateljima

NOVAK ROKO

krojač — SAMOBOR, Livadićeva 20

„SAMOBORKA“

industrija građevnog materijala

SAMOBOR, KOLODVORSKA 30

Telefon br. 83-204

POGON U ZAGREBU, KATE DUMBOVIČA 12

Telefon broj 35-993

želi svim poslovnim prijateljima

i ostalim kolektivima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

»TRUDBENIK«
TVORNICA POKUĆSTVA
BREGANA

čestita
svim svojim
poslovnim prijateljima
i ostalim kolektivima u FNRJ
Sretnu Novu godinu 1954.

RESTAURACIJA **»LAVICA«** SAMOBOR

čestita svojim gostima kao i
svim kolektivima u FNRJ
SRETNU
NOVU GODINU!

„VRATNIK“

trgovačko poduzeće mješovitom robom
SAMOBOR

čestita svim svojim
mušterijama i po-
slovnim prijateljima
kao i ostalim ko-
lektivima u FNRJ

Sretnu Novu godinu

„PREVOZ“
AUTOSAobraćajno poduzeće
SAMOBOR

želi svojim mušterijama putnicima
i svim poslovnim prijateljima

SRETNU
NOVU GODINU 1954.

ZANATSKA KOMORA SAMOBOR

želi svim obrtnicima i ostalim
poslovnim prijateljima u FNRJ

Sretnu Novu godinu 1954.

„MIMOZA“

SAMOBOR, LIVADIĆEVA ULICA 2
(vlasnik Mihel Slavko)

želi svojim mušterijama
kao i poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

Pansion **„VILA TONŠETIĆ“** Samobor

(vl. Franjo Pilaš)

želi svojim cijenjenim gostima i ostalim
prijateljima

Sretnu Novu godinu 1954.

AHMEDOVIĆ NEBI

SLASTIČAR — SAMOBOR

čestita svim svojim mušterijama
i poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

„SLAVONIJA“

trgovina špecerajskom robom na malo
SAMOBOR

želi svojim mušterijama

SRETNU NOVU GODINU 1954.

OBRTNIČKA NABAVNO PRODAJNA ZADRUGA

s o. j.

U SAMOBORU

želi svim
svojim poslovnim prijateljima
i trudbenicima FNRJ

SRETNU NOVU GODINU

DVORŽAK LJUDEVIT — SAMOBOR

električar - Trg kr. Tomislava 19 - Telefon 83-322
Vrši sve električarske poslove. Na poziv ide i u kuću.

SRETNU NOVU GODINU 1954.

želi svojim mušterijama i poslovnim prijateljima.

Vrbanić Alojz - strojobravar

Šmidhenova 4 — SAMOBOR — Telefon 83-284

želi svim svojim poslovnim prijateljima
i mušterijama

SRETNU NOVU GODINU 1954.

Gostiona **„POD STARIM KROVOM“** Samobor

toči najbolja svetojanska vina, pored toga i u ovicu
te ima uvijek hladna jela — želi svojim gostima

SRETNU NOVU GODINU 1954.

»KOZMETIKA«

SAMOBOR — JANKA MIŠIĆA UL. 7
(vlasnik Velimir Rački)

želi svim svojim poslovnim prijateljima
te mušterijama

SRETNU NOVU GODINU 1954.

Radni kolektiv **»HAMOR«** trgovačko poduzeće
industrijskom robom na malo u Samoboru

želi svim svojim cijenjenim mušterijama i poslovnim prijateljima

Sretnu Novu 1954. godinu

POTROŠAČI! Obratite se na naše dobro
sortirane prodavaonice u Samoboru za
podmirenje vaših potreba u svim indu-
strijskim proizvodima. • U našim pro-
davaonicama imademo raznu industrijsku
robu iz najpoznatijih tvornica — odličnog
kvaliteta u svim artiklima i desenima,
pa smo mogući da vas opskrbito sa
robom iz više tvornica, što vam u sva-
kom slučaju odgovara, jer se možete
kod nas snabdjeti sa svom industrijskom
robom. • Robu prodajemo isključivo po
najnižim tržišnim cijenama. • Koristite
kupnju sve industrijske robe na potro-
šački kredit kod našeg poduzeća.

Sretnu Novu godinu 1954.

sa mnogo uspjeha u radu — želi

Radni kolektiv

»SLOBODA« TVORNICA ČARAPA
SAMOBOR

Proizvodimo: ženske, muške i dječje čarape, sokne i do-
koljenke u modnim desenima iz pamučnog i flor prediva.
Naša kolekcija čarapa je potpuno obnovljena, asortiman
proširen, kvalitet poboljšan, a cijene niske.

TVORNICA STAKLA
»KRISTAL«
 SAMOBOR

želi svim poslovnim prijateljima i ostalim kolektivima FNRJ
Sretnu Novu godinu 1954.

OBRтна PODUZEĆA SAMOBOR

sa svojim pogonima -

TISKARA »PROSVJETA«

GRAĐEVNA STOLARIJA

PROIZVODNJA SUHOMESNATE ROBE I MESNICA

PARNA PEKARNA

želi svim svojim mušterijama i poslovnim prijateljima i ostalim kolektivima u FNRJ

SRETNU NOVU GODINU 1954.

„NAPRIJED“

TVORNICA OPEKARSKIH PROIZVODA

SAMOBOR

TELEFON 83-223

ŽELI SVIM POSLOVNIM PRIJATELJIMA
 I OSTALIM KOLEKTIVIMA

SRETNU NOVU GODINU 1954.

„Elektron“ - tvornica električnih aparata - Samobor
 čestita svim svojim poslovnim prijateljima i ostalim kolektivima u FNRJ - **Sretnu Novu godinu 1954.**

»FOTOKEMIKA«

TVORNICA FILMOVA I FOTOPAPIRA

ZAGREB—SAMOBOR

želi svim svojim potrošačima

Sretnu Novu godinu 1954.